

Zdravíme pana
M. KVASNIČKU,
Florida

50 centů

TELEFONY:
(708) 749-1891
(708) 749-1898

6426 WEST
CERMAK ROAD
BERWYN, IL.
60402

(USPS 092670)

DENNÍ HLASATEL

THE OLDEST CZECHOSLOVAK DAILY NEWSPAPER IN THE FREE WORLD

Czechoslovak Daily Herald

VOL. XCVIV

SECOND CLASS
POSTAGE PAID AT
BERWYN, ILLINOIS

Established 1891

ČTVRTEK 9. SRPNA 1990 - Čís. 58

THURSDAY, AUGUST 9, 1990

Americký náměstek velvyslance do Iraku, Joseph C. Wilson, vlevo, byl vyzván prezidentem Saddamem Husseinem k prvnímu kontaktu mezi irackým vůdcem a americkým státním úředníkem od invaze Kuwaitu. Jeden vyšší úředník administrace řekl, že pan Saddam neukazoval žádný 'sklon' k odtažení z Kuwaitu a nejevil žádný úmysl odjít brzy.

K článku Williama F. Buckleyho, ml. - 'Prohlášení, které měl vydat prezident'.

Jaroslav Moudrý

K výše jmenovanému článku pana Buckleyho je nutno dodat několik slov, neboť probíraná látka je velmi komplikovaná pro čtenáře, kteří nejsou zasvěceni do 'nejhlubších tajů' a žargonu národohospodářské vědy. Její vyučování končilo u nás doma po roce 1948, kdy byla plně nahrazena 'ekonomií', t.j. politickou ekonomikou, t.j. marxismem. Stejně tomu bylo se sociologií, filozofií a téměř všemi vědami nejen společenskými, ale i exaktními (viz Lysenko a pod.) Všechny byly pohlceny marxizmem, zejména dialektickým a historickým materializmem. Tak se stalo i s českým jazykem, který byl zprzněn neinteligentními komunistami, neboť čeština je nesporně jedním z nejtěžších jazyků světa a také proto nejexaktnějších. Po staré řečtině je považována za nejpřesnější jazyk.

Článek pana Buckleyho je však tak důležitý a každý, kdo se zajímá o budoucnost svobodného světa, stále ohroženého socialismem, byt' i s lidskou tváří, měl by si jej přesně přečíst, aby porozuměl oč vlastně jde, jaká je situace a co by nás mohlo potkat.

'Supply-side economics' je národohospodářská teorie, založená na

Pokračování na str. 2

Moskvou po stopách miliardáře.

Josef Svačina

Dostal se mně do ruky článek, uveřejněný v pražské Tvorbě ze dne 18. května 1988 - Moskvou po stopách miliardáře. Autorem - Milan Syruček. Pisatel na 3 dlouhých stránkách nestačí oplývat samou chválou amerického boháče Armanda Hammera, který do sovětského Ruska přijel už v roce 1921 jako třiatdvacetiletý. Chtěl vidět revoluci na vlastní oči. Chtěl 'postrádajícím' pomoci a přivezl s sebou plně vybavenou polní nemocnici. Četli a slyšeli jsme už dost o Hammerovi, který veřejně prohlašoval, že Lenin byl jeho ideálem a miláčkem! Při debatě s Leninem prý si řekli, že oba státy Amerika a Rusko budou spolu obchodovat a nikoliv bojovat. Jejich cílem je světový mír! Jaká to ironie a odporná drzost. Soudruh M. Syruček pravděpodobně nevěděl a nesměl vědět, že po r. 1918 -19 a dalších v Sovětském svazu se vraždilo ve velkém na rozkaz Lenina (Vladimíra Iljiče) a Stalina a jiných rudých lotrů. Proto soudruh Hammer přivezl s sebou tu nemocnici! Ani slovo o tom jak lidé v Rusku strádali a trpěli. . . Vzhledem k tomu, že celá věc se zrodila v Tvorbě před více než 2 roky, kdy komunisté ještě vládli naplno - myslím, že není třeba dnes

Pokrač. na str. 5

Jaderné střely na území Československa.

Miss Jičínská

'Činitelé Varšavské smlouvy oznámili Spojeným státům, že střely typu SS-23, rozmístěné svého času v Československu, měly nukleární hlavice a spadaly tak pod přímou správu sovětské armády. Vztahovala se na ně proto dohoda o odstranění jaderných střel středního a krátkého doletu ze střední Evropy, - uvádí newyorský list City Tribune. 'Toto zjištění je obsaženo ve zprávě ze čtyřměsíčního vyšetřování o tom, zda rozmístění sovětských raket SS-23 ve střední a východní Evropě bylo porušením dohody z roku 1987'. Zdá se nyní, že bylo! Sověti totiž existenci těchto raket při jednáních s Američany vůbec nepřiznali. A když je později náhodou objevili američtí kontrolóři ve východním Německu (Československo a Bulharsko přiznaly potom, že je také mají), tvrdili Sověti, že tyto rakety tamním armádám prodali, že mají konvenční hlavice a že se na ně dohoda nevztahuje. Ale:

'Podle zpravodajského pramene - československá vláda řekla Spojeným státům, že 72 raket SS-23 na československém území mělo

Pokrač. na str. 5

Vláda je hrozbou svobody.

Charley Reese

Kapka po kapce, jako čínské mučení, důkazy, že naši předkové byli moudřejší než dnešní žeň politických a veřejně 'dobročinných' propagandistů, šplouchá na naše hlavy s citadely slabomyslnosti nad Potomakem. Nejsem sto si vzpomenout na jeden problém. Necht' společenský či fyzický, na který naše vláda 'hodila' v posledních třiceti letech biliony (miliardy) dolarů, o kterých by se dalo říci, že byly účinně rozřešeny.

Filozofie laissez-faire - málo vlády jak je jen možné - proponované našimi předky, nebyla ve svém původu ani libovolná či ideologická. Byla spíše založená na prostém rozumu z pozorování historie lidí. Vláda - každá vláda - je vždy hrozbou svobody. Historik Paul Johnson výmluvně poznamenal k tomuto problému, že tak jak vláda rostla v tomto století, tak také rostla kapacita pro páchaní zla. Vláda - každá vláda - je dědičně, zatíženě, neúčinná. Její svrchovaná moc činí ji imunní před následky její neúčinnosti a proto je jí odepřeno poučení ze zkušenosti, které je uvaleno na ty v soukromém životě. Konečně, vláda - každá vláda - je institucionalizovaná síla ovládaná chybujícími

Pokračování na str. 3

nabídkové tržní politice. Je to schopnost a vlastní vůle firmy, aby prodávala zboží a služby. Zásobování je založeno na programu firmy a listině množství zboží (statků) a služeb, které tato firma může nabídnout na prodej za střídající se výši cen v dané době a okamžiku. Listina zásob, či seznam množství, které by mělo být prodáno za různé ceny, je znázorňován graficky pomocí t. zv. 'zásobovací křivky'. Výraz 'nabídka' se vztahuje na celý seznam možností a ne pouze na jeden bod listiny. Jde o okamžitý pojem, představu, vyjadřující poměr ceny a množství, které je připraveno na prodej z vlastní vůle, zatím co ostatní faktory zůstávají beze změny. Proti této teorii stojí princip, který je založený na poptávce. Zde jde o přání, schopnost a vůli individuální osoby k nákupu statků (zboží) či služeb. Přání samo o sobě nerovná se poptávce; spotřebitel musí také mít peníze, či schopnost obdržet příslušnou částku, aby mohl přeměnit přání v poptávku. Následující podmínky jsou podobné teorii nabídky.

V prvním případě podnikatel cpe do lidí statky a služby, které lidé ani nepotřebují, ale směna je umožněna zásobou peněz, která je nabízena eventuálnímu spotřebiteli za cenu lichvářského úroku. Celá teorie spočívá na bedrech reklamních agencí, které vyloženě lžou veřejnosti, a ovšem úvěrových karet. Výsledkem je vysoká úroková míra, bezpracný zisk mezinárodních finančních nomádů. A toto je teorie, která je nabízena československému lidu. T. zv. poradci prezidenta Havla jsou proroky této zlodějiny, která v pravém slova smyslu zotročuje americký národ a zotročí každého, kdo ji přijme. Svobodné hospodářství a volná soutěž nemohou být tak svobodnými a volnými pokud mimo výše zmíněných institucí existuje 'něco' jako je Fed, kde pan Greenspahn stále slibuje snížení (rozkazem, ne volnou soutěží) úrokové míry, ale než se kdo naděje, úroková míra je stále tam kde byla. Každá úroková míra vyšší než je 5 procent je nejenom inflační, ale také zlodějskou. K celé problematice se vrátíme, jakmile budeme mít více času.

Máme ještě další důvod, neboť mnohé novinky a vývody obsažené v článku pana Buckleyho a zmíněných dvou teorií, byly dány světu českou národohospodářskou školou po první světové válce. Genii byli dr. Alois Rašín a univerzitní profesor dr. Karel English, dále starý Cyril Horáček a pod. Svět toho mnoho o nich neví, neboť jako členům malého národa málokdo věnuje nějakou pozornost. Smetana, Dvořák, Fibich, Suk a jiní a jiní jsou toho důkazem v hudbě; Vrchlický, Neruda, Sova, Čech, Březina a jiní a jiní v básnictví; Jirásek s nekonečnou řadou druhých, s výjimkou Čapka, v proze. Jim se reklama nedělala, ale těm, kteří po českém národu jen plivali, zlehčovali jeho kulturu, byli proroky bolševizmu a socializmu, měli vždy jen nataženou ruku, nic nikdy nikomu nedali, částečně také proto, že nikdy nic ani neměli, těm když se dostali k moci, dostalo se také světového exposé. Národ na to těžce doplatil. Dnes ani nezná svou kulturu, která je przněna 'reformisty' z let šedesátých, kteří dnes svádějí svůj nedostatek talentu na 'komunistický' útlak. Vždyť je známe, byli dlouho mezi námi a dnes již kšeftají se svými 'mistrovskými díly', oplývajícími perverzními výrazy, u nás doma.

Gramm-Rudmanův zákon pojednává o dovolené výši schodku federálního rozpočtu. Jelikož mnoho členů kongresu si nejen myslí, ale arogantně veřejně prohlašuje, že oni stojí mimo zákon, tento dobře myšlený Gramm-Rudmanův zákon se stal kopacím míčem oněch nevzdělaných diletantů v kongresu.

Pomozte nám rozšířit okruh předplatitelů!

Czechoslovak Daily Herald DENNÍ HLASATEL

Established 1891

6426 W. CERMAK ROAD, BERWYN, IL. 60402

TEL.: (708) 749-1891 and 749-1898

Second class postage paid at Berwyn, Illinois

Published Tuesdays, Thursdays and Sundays, except holidays

SUBSCRIPTION PRICES (CENY PŘEDPLATNÉHO):

UNITED STATES		CANADA (in US Dollars)	
Daily and Sundays (Denní a Nedělní)	Sunday Only (Nedělní pouze)	Daily and Sundays (Denní a Nedělní)	Sunday Only (Nedělní pouze)
3 months \$25.00	\$15.00	3 months \$ 35.00	\$18.00
6 months \$42.00	\$25.00	6 months \$ 55.00	\$30.00
12 months \$80.00	\$42.00	12 months \$100.00	\$52.00

Denní a Nedělní Hlasatel je otevřenou tribunou pro všechny čtenáře, bez rozdílu politické či spolkové příslušnosti a náboženského vyznání. Upozorňujeme, že redakce se nemusí všídycky s uveřejněnými články ztotožňovat. Redakce si vyhrazuje právo zkracovat zaslané články. Zaslané rukopisy se nevracejí. Za změnu adresy účtujeme \$3.00.

OVERSEAS in US Dollars

3 months \$ 38.00	\$22.00
6 months \$ 70.00	\$35.00
12 months \$125.00	\$65.00

Před volbou Bezpečnostní rady o uvalení embarga proti Iraku, delegát Kuwaitu Mohammed Abulhasan upřel pronikavý pohled na irackého delegáta Abdula Amira al-Anbari, když oslovil radu.

Zprávy ZE SVĚTA

MONROVIE - Liberie.

Námořní pěchota Spojených států evakuovala asi 60 Američanů, kteří ještě zůstali v hlavním městě. Hrozilo nebezpečí, že budou zatčeni, neboť povstalci chtěli by tímto způsobem vyprovokovat zahraniční intervenci. Liberie, založená bývalými americkými otroky a oaza demokracie na západním břehu Afriky byla a je dítětem Spojených států. Když potřebovala pomoci a volala po ní, Washington zůstal hluchý. Asi proto, že nemůže dodat olej. Prezident Doe očekává svůj osud ve vládním paláci.

PRETORIA - Jižní Afrika

Jak svědčily již předběžné zprávy, Africký národní kongres zastavil svůj třicetiletý boj proti vládě v Pretorii. Stalo se tak po jednodenním jednání s vládou. Očekává se nové jednání, jehož předmětem by byla spolupráce černých a bílých a způsob, jakým by se dělili o vládu. Mandela řekl, že infiltrace jeho vycvičených vojenských skupin, jakož i dodávky zbraní okamžitě budou zastaveny. Vláda v Pretorii prohlásila, že postupně propustí politické vězně a vydá amnestii pro 30 tisíc příslušníků ANC, kteří žijí v exilu.

MANILA - Filipíny.

Filipínští představitelé poručili

vojsku, aby se uchýlilo do svých kasáren. Výzvědná služba totiž oznámila, že odpůrci vlády se mají pokusit o svržení prezidenta Aquino. Jak je známo, madame Aquino přežila v posledních čtyřech letech šest pokusů o palácovou revoluci.

ISLAMABAD - Pakistan.

Ministerská předsedkyně vlády, paní Benazir Bhutto, byla propuštěna ze svého úřadu prezidentem Ishaq Khanem a její vláda byla rozpuštěna po dvaceti měsících svého působení. Prezident také rozpustil národní shromáždění a vyhlásil stav pohotovosti proti eventuálnímu pokusu o vyvolání nepokojů. Jmenoval pana Jatola, politického odpůrce paní Bhutto, zatímním správcem vlády ve funkci ministerského předsedy. Volby jsou připravovány na 24. října t. r. Pakistanská armáda obsadila televizní stanici a telefonní ústředny. Vojenské útvary byly rozloženy v hlavním městě.

BERLÍN - Německo.

Sociální demokraté žádají, aby obě části Německa se spojily ke dni 15. září, neboť hospodářské podmínky východní části Německa jsou 'katastrofální'. Strana, která je druhou největší stranou v obou částech Německa, stanovila lhůtu po společné schůzi. Panující strany obou částí Německa však prohlásily, že sjednocení musí počkat až po všenněmeckých volbách, které se mají konat dne 14. října t. r.

NEW YORK, N. Y.

V Novém Yorku začínají rozmluvy mezi Spojenými státy a Vietnamem. Cílem má být ukončení jedenáctiletého konfliktu v Kambodži. Současně, ale odděleně, dle vyjádření se jednoho západního diplomata, koncem týdne byl zaznamenán jakýsi pokrok v rozmluvách mezi významným zástupcem Spojených států a čínských představitelů o situaci v Kambodži.

NOVÝ YORK, N. Y.

Dne 6. srpna. Zisky akciových společností klesly v druhém čtvrtletí o 11 procent, jak ukazuje zvláštní studie Wall Street Journalu. To znamená již čtvrtý pokles v řadě. Dle zprávy vlády nezaměstnanost stoupla v červenci na 5.5 procent, nejvyšší v posledních dvou letech. Tento vývoj, spojený s ostrým vzestupem cen oleje, jakožto důsledek událostí na Středním Východě naznačuje, že hospodářství může upadnout do krize. Lze očekávat, že Fed v důsledku oslabené hospodářské situace sníží úrokovou sazbu, snad již tento týden.

Jsou dva způsoby, jak stát řídit výšku úrokové míry: Bud' operacemi na volném trhu, t. j. skupováním či prodejem cenných papírů, nebo přímým snížením či zvýšením diskontní sazby, což je metoda spíše pro společnosti založené na řízeném hospodářství. Tato druhá forma je užívána ve Spojených státech, s jakýmsi podivným kompromisem. Místo státu tato zřejmě manipulace trhu je svěřena Federálnímu rezervnímu výboru (Federal Reserve Board - Fed), což je ještě horší, neboť tato 'soukromá' instituce jest vedena člověkem (Greenspahn), který je pověřen vládou k rozhodování dle svého vlastního uvážení za pomoci ostatních přísedících. Proto nikde není záruka, v čím zájmu tato instituce opravdu jedná. 'Svobodné hospodářství', 'svobodný trh' a 'volná soutěž' se staly ve Spojených státech pouhou iluzí a zde leží vysvětlení neuvěřitelného hospodářského úpadku země.

Nejnovější hospodářský vývoj je doprovázen dalšími nepříznivými zjevy. Přes neděli ceny benzínu stouply o 15 centů na galon a očekává se, že půjdou ještě výše, neboť mnohé země prohlásily, že nebudou kupovat olej od Kuwaitu a Iraku (!) Tyto země si samy položily nůž na krk a je to jen svědectvím, že jejich vládám nezáleží na blahu národa jímž vládnou, ale že zřejmě sledují pokyn Kabaly. Dalším důkazem je ostrý pokles cenných papírů. Vyjádřeno v průmyslových Dow Jones, pokles byl o 54.95 bodů! Časně ráno trh v Tokyu poklesl o 2.8 procent.

Bank of New England zaznamenala ztrátu ve druhém čtvrtletí 33.3 milionů dolarů, vzdor tomu, že před tím vydělala 91 milion dolarů. Ztráta naznačuje, že banka asi bude muset hledat nový kapitál, či že bude muset být prodána. Není ve svém osudu osamocena. Připuštěním cizího kapitálu do tuzemských průmyslových, obchodních a finančních operací má nutně za následek únik dolarů do ciziny, kde pod tlakem nahromaděného dolaru začne jeho cena klesat. Tento vývoj má zhoubný, dalekosáhlý a dlouhodobý vliv na domácí hospodářství. Je jen dalším hřebíčkem do jeho rakve.

Jak jsme předpokládali a napsali, Texas může jen těžit z vyšších cen oleje. . . Lze však pochybovat, že tento vývoj bude mít dlouho trvajícím vliv na zlepšení jeho hospodářství, neboť jednou z hlavních příčin potíží státu osamocené hvězdy je bankrot jeho úsporných institucí (S and L). Téměř polovina realitních nemovitostí, jejichž financování bylo založeno na hypotekárním úvěru a které propadly federální vládě, nachází se v Texasu.

NEW YORK, N. Y.

Dne 7. srpna. Akcie a dluhopisy ostře poklesly na celém světě ze strachu, že zásobování olejem bude vážně porušeno. Federální vláda tomu ovšem nevěnuje velkou pozornost, neboť musí splnit své závazky Izraeli. Více než tucet hlavních trhů s cennými papíry neotevřelo ráno při zaznění zvonu své dveře pro obchod. OTC byly zvláště tvrdě postiženy a poslaly Nasdaq index dolů o 4.2 procenta. Dluhopisy, vydané federální vládou zaznamenaly svůj největší pokles ve třech letech. Investoři, kteří hledají ochranu pro své peníze, obrátili svou pozornost ke krátkodobým dluhopisům vlády a ovšem ke zlatu, jehož cena vyskočila o \$7.30 za unci na \$384.70. Panuje názor, že odprodej akcií má jiné příčiny než podobná událost v roce 1987 a 1989. Příčinou je strach z krize a inflace. Ceny oleje přímo vybuchly a vystoupily o 3 až 4 dolary za sud. Příčina? Iracké oddíly na hranicích Saudské Arabie! Cena ropy na termíny přestoupila cenu \$28 za sud, která je nejvyšší za více než 4 roky. Dle některých analytů, kteří jsou velmi opatrní, ceny se blíží svému maximu. Zatím federální i státní

Pokrač. na str. 12

9. srpna 1990

Nedělní Hlasatel 3

Delegace cikánů navštívila nacistický koncentrační tábor v Mauthausenu v Rakousku, kde bylo nacisty usmrceno asi 500,000 cikánů.

Vláda je hrozbou . . .

lidskými bytostmi, které mohou užít této síly, buď z chyby či ze záměru ke spáchání velkého zla. Soukromý antisemitismus zabil v tomto a dřívějších stoletích židy, ale když antisemitismus byl institucionalizován Třetí Říší, zavraždil miliony. Žádný podvod amerických modernistů nebyl více perverzní ve svých následcích, než roztodivná představa, že člověk, který dostává svůj plat z veřejné pokladny je nějakým způsobem inteligentnější, moudřejší a ctnostnější než ti, kteří jej dostávají ze soukromých zdrojů.

Do dnešního dne, modernisté bezděčně kladli větší hodnotu na ujištění tvrzené byrokraty či intervenčních skupin zastupující 'nezištné zájmy', než na ujištění podnikatelů. Toto je výsledek nedostatku mozku moderní doby. Mohou pochopit, že podnikatel má zřejmě sobecký zájem ve zdaru svého podnikání, ale opomenou rozpoznat, že byrokrat, stejně jako ideolog, mají také sobecké zájmy. Silnou stránkou modernistů jest dogmatismus, ne prozíravost či důvtipnost. Naši předkové věděli velmi dobře, že lidská bytost nebyla přeměněna ve svatého, když přešel z privátního sektoru do veřejného, ale že nesl sebou ve svém kufříku jakékoliv neřestí či ctnosti které nastřádal ve svém dětství a mládí. Věděli o korumpovaném vlivu moci, o omezení lidského intelektu. Avšak modernisté jsou dojmavě naivní. Pravděpodobně se domnívají, že inspektor, který má 150 dolarů za týden, je schopen dohlížet na mnohamilionové projekty s moudrostí a čestností a že nezkušený mladík s degretem ze sociologie rozluští problémy jež zamořovaly lidstvo po celá století. Věří, že životem unaveni inspektoři mají z nějakých neznámých důvodů více zájmu ve veřejném zdravotnictví než majitelé restaurací, jejichž blahobyt záleží na štěstí zákazníků, kteří se k němu stále vrací. Je-li jejich víra neotřesená ve světle záplavy důkazů svědčících proti nim, pak je to prostě důkaz, že jsou to fanatikové, ne stoupenci rozumu.

Může být, že je příliš málo tradicionalistů, či že jsou příliš rozptýleni, než aby byli sto zastavit momentum modernistů. Je-li tomu tak, pak dnešní směr vývoje bude pokračovat až do toho okamžiku, kdy nebude žádné svobody a žádného blahobytu, a Američané, rozhodnou-li se tak stále sebe sama nazývat, budou nuceni najít si novou národní hymnu, než je ta, která zpívá o svobodě a odvaze, stane se zaostalou.

Národové se rodí a padají na vlnách historie a je to duch lidu, který obstarává chuť k životu. Jestliže tento selže, nic v bance či ve zbrojnici nemůže udržet loď státu nad vodou.

Přel. : J. M.

(Conservative Chronicle ze dne 25. července str. č. 4)

SPARTA A. B. A. pořádá v neděli 12. srpna 1990

V National Grove

(západně od) Des Plaines Ave.

a

**26. ulice North Riverside
zahradka č. 3**

P I K N I K

Sparta A. B. A. srdečně zve všechny přátele a známé.
Začátek v 11 hodin. K tanci a poslechu bude vyhrávat
hudba CONCERTINO

Občerstvení:
Výborné bramborové placky!

Václav Havel zahájil salcburský festival.

František Tomáš ze Salcburku:

Charta 77, Lidové noviny, někteří rakouští spisovatelé a židovské organizace apelovali na Václava Havla, aby se nezúčastnil salcburského festivalu, protože se bude muset setkat v mezinárodní veřejnosti s izolovaným rakouským prezidentem Kurtem Waldheimem. Ten je bojkotován americkou vládou a různými židovskými organizacemi pro svou válečnou minulost. Ovšem obvinění z toho, že by spáchal válečné zločiny, se až dosud ukázala nepodložená. Waldheimovi se dá vytýkat jenom to, že se ne dost jasně přiznal ke své minulosti důstojníka Hitlerova wehrmachtu, a to jak ve své autobiografii tak v různých interviewech. Václav Havel si všechny protesty vyslechl a rozvážlivě na ně odpověděl, že k tomu, aby učinil projev k zahájení letošního salcburského festivalu, byl pozván už před rokem, kdy byl ještě disidentem, a že jede do Salcburku jako soukromá osoba splnit starý slib. Současně však řekl, že se chce poděkovat rakouskému lidu - jednak za to, jak pomáhal českým a slovenským uprchlíkům (Rakouskem prošlo 180.000 našinců) a jednak za to, že se na rakouských scénách hrály trvale jeho doma zakázané hry. Ve středu večer se Václav Havel zúčastnil jako host prezidenta Spolkové republiky Německo, von Weizsackera zahájení Wagnerova operního festivalu v Bayerreuthu a hned na druhý den - zase v doprovodu západoněmeckého prezidenta - odejel do Salcburku. Tam si sice oba státníci podali ruku s Kurtem Waldheimem, ale Havel neopomněl ve svém projevu, kterým letošní salcburský festival zahájil, velmi jemným způsobem upozornit na Waldheimovo dilemma. Při jeho příchodu protestovali ve foyeru koncertní síně dva američtí židé proti této schůzce, ale to byla jediná demonstrace. Jinak byl Havel podobně jako už v Bayerreuthu hvězdou festivalu. Dostalo se mu vždy největšího potlesku, všude byl srdečně vítán a na recepcích byl hlavním středem pozornosti. Jeden německý novinář mi dokonce řekl, že Havel je králem obou festivalů. Takový zájem na sebe nesoustředila ani atraktivní, mladičká kněžna Thurn-Taxisová. A to je co říci! Havel působil svěže a dovedl si získat jak publikum, ke kterému hovořil tak ty, kteří mu mávali na salcburských chodnících. Jeho řeč, která byla tedy úvodním akordem k nejdůležitějšímu festivalu dnešní Evropy, byla nadmíru pozoruhodná, a tak jsem si dal práci s tím, abych ji pro vás opsal z magnetofonového pásku, který jsem si pro vás v Salcburku pořídil. Posud'te sami:

V červnu byly v naší zemi první svobodné volby po dlouhých desíletích. Po nich následovaly náročné dny sestavování nové koaliční vlády, 5. července jsem byl svobodně zvoleným parlamentem svobodně zvolen znovu československým prezidentem a krátce na to dostala nová vláda důvěru parlamentu. Těmito událostmi vyvrcholila jedna z nejdramatičtějších etap naší novodobé historie. Totiž doba revolučního pozření totalitního systému, doba vzrušení, rychlého rozhodování a bezpočtu improvizací, doba veskrze napínavá, ba téměř dobrodružná, nabitá událostmi, hektickou prací. Trochu to všechno připomínalo lehce zmatený, ale ve své podstatě nesmírně krásný sen. Trochu to byla vlastně pohádka, pohádka se šťastným koncem. Vždyť tolik věcí nemuselo vyjít, nemuselo se podařit. Kráčeli jsme po zcela neznámém terénu a nikdo z nás neměl jistotu, že se tento terén pod námi neproboří. Neprobořil se, všechno dopadlo relativně dobře. Nadešel čas, kdy byl opravdu důvod k radosti. Revoluce se všemi svými riziky je za námi a před námi se otevírá klidná perspektiva budování demokratického státu. Lze si představit šťastnější okamžik v životě země, která tak dlouho trpěla pod totalitním systémem? A přesně v tomto krásném historickém okamžiku se mi stala zvláštní věc. Když jsem po své volbě po prvé přišel do práce, zjistil jsem, že mám depresi. Byl jsem ve stavu jakéhosi hlubokého útlumu, cítil jsem se být zvláště ochromen, vnitřně vyprázdněn, zdálo se mi, že jsem náhle ztratil nápady i cíle, naděje, schopnosti i vůli, připadal jsem si splasklý a bez fantazie, ačkoli ještě před několika dny jsem měl nesmírně moc práce a pořád jsem něco nestíhal, teď jsem najednou nevěděl, co mám vlastně dělat. Tlak vzrušeného dění, který mne donedávna nutil k překvapivému množství výkonů, zmizel a já tu stál náhle bezradný, bez vnitřních motivů k čemukoli, vyčerpaný a téměř zbytečný. Byl to prapodivný pocit. Trochu by šel přirovnat ke kocovině po nějakém divokém flámu, trochu k probuzení ze snu do ošklivé každodenní reality, trochu k šoku zamilovaného muže ze zrady jeho milované. Takto podivně jsem se ovšem necítil jen já. Týž pocit měli i mí četní spolupracovníci na pražském Hradě. Pochopili jsme, že skončila poezie a začla próza, že skončil karneval a nastal všední den. A vlastně až teprve teď nám došlo, kolik náročné a veskrze nevděčné práce je před námi, jak těžké břímě jsme na sebe vzali. Divoký běh událostí jako by nám do této chvíle nedovoľoval odstoupit, zamyslet se, zvážít, zda na úkoly, které jsme přijali, stačíme. Byli jsme prostě vrženi do proudu, museli jsme plavat. A teprve teď jako by nastala chvíle, kdy máme možnost si v celém rozsahu uvědomit tíhu osudu, který jsme si zvolili. Byl v tom stavu přítomen prvek náhlé a za dané situace zdánlivě zcela nelogické, bezdůvodné

beznaděje. Kdesi v nejhlubší vrstvě tohoto pocitu byl vlastně obsažen strach. Strach, že jsme si toho vzali příliš, strach, že na své úkoly nebudeme stačit, strach z vlastní nedostatečnosti, tedy strach ze sebe samých. Kdesi nehlouběji v tom pocitu byl posléze i zážitek absurdity, zážitek, který by měl asi Sisyfos, kdyby jeho balvan zůstal jednoho dne ležet na kopci a neskulil se zpět. Tedy zážitek Sisyfa nepřipraveného mentálně nato, že se mu jeho dílo může zdařit, Sisyfa, jehož život ztratil svůj dosavadní smysl a nový smysl ještě nezískal. Když jsem byl asi před rokem po prvé předběžně dotázán, zda bych byl ochoten zahájit tento slavný festival přednáškou, nepočítal jsem s možností, že bych sem mohl přijet. Nicméně rád jsem tuto nabídku přijal s tím, že sem svůj písemný příspěvek zašlu. Těšil jsem se, že v klidných vánočních dnech v klidu napíšu menší esej na téma strachu a pocitu ohrožení ve středoevropské literatuře. Historie mě však zaskočila a neumožnila mi v pohnutých měsících, které mám dnes za sebou, nalézt čas k soustředění, k napsání plánované přednášky. A tak jsem doufal, že svůj úkol splním po volbách a po všem, co s nimi souvisí. Těšil jsem se na to opět, neboť jsem si naplánoval, že krátkodobým návratem ke svému původnímu spisovatelskému povolání si sám pro sebe jaksi oddělím tu revoluční fázi svého politického angažování od fáze druhé, klidnější a tak říkajíc budovatelské. Čas na psaní jsem si opravdu našel, ale jaký to byl čas? Čas mé podivné politické kocoviny. Jestli jsem tedy po prvé byl zaskočen dějinami, po druhé jsem byl zaskočen sám sebou. Nebyl jsem prostě schopen nic napsat, cítil jsem se vyprázdněný, ochromený, neschopný. Je to velmi paradoxní. Chtěl jsem psát o strachu a najednou mi to znemožnil strach. Strach z mého tématu, strach z psaní vůbec, strach z vlastní nedostatečnosti, strach ze sebe sama. A tak mi nezbylo než se zkusit dotknout tématu také paradoxně, popísem situace, která vedla k mé neschopnosti se ho dotknout. Není to nic nového. Většina spisovatelů píše vlastně tak trochu proto, aby do svého psaní odložila své vlastní zoufalství a tím ho přemohla. Snad je tím vysvětleno, proč tu tolik mluvím o sobě samém. A snad z toho vyplývá, že to není z nějaké samolibé soběstřednosti, ale prostě proto, že mi nic jiného nezbyvá. V žádném výčtu různých specifík středoevropské kultury a literatury nechybí jedno obzvlášť důležité specifikum: zesílená vnímavost pro ohrožení a zesílený smysl pro fenomén strachu. Je to víc než pochopitelné. V prostoru, kde se tak složitě zauzlovaly dějiny, v prostoru kulturně, etnicky, sociálně, politicky tak složitě strukturovaném, kde obvykle vznikají i končí nejrůznější evropské katastrofy, musí být zákonitě ve zvýšené míře zakoušeny a reflektovány právě tyto dimenze lidského bytí. Heterogenost tohoto prostředí vysvětluje dost jasně oba charakteristické póly života a tím i jeho literatury. Na jedné straně jakási miniaturizace dějin do žánrovitě idylichnosti, anekdotičnosti až folkloristického kultu lokality a lokálnosti. Na druhé straně obscedantní často až děsivě předvídaté obavy z ohrožení tak zvaným velkým historickým děním. Jakási žoviální sousedskost tu má zákonitě protějšek v různých druzích fanatismů a nacionalizmů, pramenících právě z toho vypjatého strachu z dějin.

Trvale ohrožované národy či etnika trvale cítí své ohrožení a zároveň se proti němu trvale brání nacionálním či přímo nacionalistickým sebezdrážděním. Etnika, která se tu nemohla nikdy v klidu a svobodně politicky rozvinout, tu trvale bojuje za svou identitu, mimo jiné tím, že trvale reflektují vlastní jinakost a citlivě vnímají ohrožení, kterými je pro ně jinakost druhých. Domnívám se, že i ten druh strachu, který jsem tu před chvílí popisoval u sebe, je pro středoevropský duchovní svět příznačný anebo aspoň na jeho pozadí srozumitelný. Rozhodně si lze jen těžko představit, že by třeba v Anglii, ve Francii nebo v Americe mohl mít někdo depresi ze svého politického vítězství. Ve střední Evropě mi to připadá naopak docela pochopitelné a přirozené. Ostatně onen zážitek kocoviny prázdnoty tu není dnes zdaleka jen zážitkem mým a tím méně onen zvláštní strach. Setkávám se poměrně často nejen v Československu, ale i v ostatních zemích střední a východní Evropy, které se zbavily totalitního systému, s různými obměnami tohoto strachu a tohoto pocitu prázdnoty. Lidé si v těchto zemích velmi těžce vybojovali vytouženou svobodu, avšak v okamžiku, kdy ji získali jako by jí byli najednou trochu zaskočeni. Odvykli jí do té míry, že náhle nevědí, co s ní. Bojí se jí, nevědí, čím ji naplnit. Onen sysifovský boj za ni náhle za sebou zanechal prázdné místo. Život jako by najednou ztrácel smysl. Podobně lze v této části světa pozorovat příznaky nového strachu z budoucnosti. Na rozdíl od dob totality, kdy byla budoucnost sice ubohá, ale jistá, zdá se být dnes mnohým velmi nejistá. Jedno jediné všudypřítomné sice, ale už známé ohrožení, kterým byl totalitní režim se svým útlakem jako by bylo vystřídáno celým spektrem nových, neznámých či dávno zapomenutých ohrožení - od nebezpečí nacionálních konfliktů přes nebezpečí ztráty sociálních jistot až po nebezpečí totální vlády konsumu, komerce a peněz. Uměli

jsme být velmi dobře být pronásledováni, prohrávat. Proto jsme možná dnes tak rozpačití ze svých vítězství a tak zaskočení tím, že nás nikdo nepronásleduje. Tu a tam se setkávám dokonce s náznaky nostalgického stesku po dobách, kdy měl život sice jen velmi úzké řečiště, ale břehy tohoto řečiště byly za to všem zřejmé. Dnes nevíme, kde vlastně tyto břehy leží a jsme tím lehce šokováni. Jsme jako vězni, kteří uvykli vězení a propuštění z ničeho nic na vytouženou svobodu, nevědí, jak s ní naložit a jsou zoufalí z toho, že se musí neustále nějak rozhodovat. Opakuji, že sociálně-existenciální situace, kterou jsem tu ilustroval na sobě samém, a kterou v různých podobách pozoruji i u svých spoluobčanů, je podle mého názoru situací po výtce středoevropskou. Její nesčetné paralely literaturou vyjádřené můžeme najít i v naší minulosti, například v atmosféře po první i druhé světové válce. Zdá se zkrátka, že jsme tu jaksi osudově předurčení k tomu, abychom se častěji než jiní a mnohdy ve zdánlivě i nečekaných situacích báli. Strach z dějin u nás nebývá jen strachem z budoucnosti, ale i strachem z minulosti. Rekl bych dokonce, že se tu tyto dva strachy navzájem podmiňují. Kdo se bojí toho, co bude, bojí se také obvykle pohlédnout do tváře tomu, co bylo. A kdo se bojí podívat se do tváře vlastní minulosti, musí se nutně bát toho, co bude. Příliš často v tomto koutě světa strach z jedné lži rodí jen lež jinou, pošetile doufající, že jako záchrana od té první je záchranou od lži vůbec. Jenomže lež nás nemůže nikdy zachránit od lži. Tak jako nás v Československu od ničeho nezachránila stalinská lež o idealistickém ráji na zemi, nezachránil nás ani lež o Hitlerově rasistickém spojenci jako údajném dědici dávného knížecího trůnu. Fašovatelé historie svobodu národa nezachraňují, ale ohrožují. Domnění, že lze beztrestně proklíčkovat historii a přepsat si vlastní životopis patří k tradičním středoevropským bludům. Pokouší-li se o to někdo, škodí sobě i svým spoluobčanům, protože není plně svobody tam, kde není dán průchod plné pravdě. Tak či onak jsme se tu provinili mnozí. Nemůže nám však být odpuštěno a nemůže být v našich duších mír, pokud se ke svému provinění aspoň nedoznáme. Doznání osvobozuje.

Vím, jak mne samotného kdysi osvobodilo, když jsem v sobě našel sílu zreflektovat svůj vlastní chybný krok. Mám mnoho důvodů k tvrzení, že pravda člověka zbavuje strachu. Vždyť mnozí z nás, kteří jsme se pokoušeli v nedávných letech říkat navzdory všemu v naší části Evropy nahlas pravdu, zachovali jsme si vnitřní nadhled, toleranci, schopnost rozumět bližnímu a odpouštět mu, pocit míry a veselou mysl proto, že to dělali. Jinak by si možná uzoufali. Náš specifický středoevropský strach vedl už k mnohému neštěstí. Šlo by prokázat, že bezpočet lokálních konfliktů, ale i některé konflikty globální, mají svůj prapůvod v něm. Strach malých duší ze sebe samých a ze světa tu vedl mnohokrát k násilí, brutalitě, fanatické nenávisti. Strach ale není jen stavem zákazným. Strach z vlastní neschopnosti v nás přece může probouzet nové schopnosti. Strach z Boha nebo z vlastního svědomí v nás může probouzet odvahu. Strach z toho, že neobstojíme, může být tím nejlepším motorem naší touhy obstát. Strach ze svobody může být přesně tím, co nás opravdu naučí svou svobodu kvalitně naplňovat. A strach z budoucnosti může být přesně tím, co nás donutí udělat vše proto, aby byla budoucnost lepší. Čím citlivě někdo vnímá různá možná ohrožení, tím lepším garantem obrany proti nim může být. Ostatně vždycky jsem si myslel, že pocit životní prázdnoty, ztráty životního smyslu, je v podstatě jen výzvou k hledání nového obsahu a smyslu vlastní existence a práce. Anebo to snad nebývají okamžiky nejhlubších pochybností, kdy se rodí nové jistoty? Kdo ví, jestli beznaděj není tou nejvlastnější živnou půdou skutečné lidské naděje a jestli bez zážitku absurdity světa by vůbec bylo možné v něm tušit, hledat a nalézt smysl. Navzdory tomu, že jsem tak nestátnicky mluvil o chvílích své beznaděje, končím tedy velmi konstruktivně. Totiž výzvou ke všem nám Středoevropanům, abychom se pokusili čelit svým tradičním strachům tím, že budeme soustavně odstraňovat všechny možné důvody k nim a že se pokusíme rychle a společně budovat ve střední Evropě takový systém vzájemných politických, hospodářských a kulturních vazeb, který postupně a s konečnou platností odstraní všechna potenciální ohrožení skrytá v naší společné budoucnosti a tím i všechny důvody k všem možným strachům.

Pokusme se v tomto tak těžce zkoušeném prostoru zbavit se konečně nejen svého strachu ze lži, ale i svého strachu z pravdy. Podívejme se konečně zpřímá, klidně a upřímně do tváře sami sobě, své minulosti, současnosti i budoucnosti. Z jejich dvojsmyslnosti vybědíme jen tehdy, když ji pochopíme. Zkusme vytěžit ze dna našich pochybností, našeho strachu a našeho zoufalství zrnka nového evropského sebevědomí, sebevědomí těch, kdo se nebojí hledět za horizont svého osobního i skupinového zájmu i za horizont této chvíle!

* * *

Svou řeč přednesl prezident Václav Havel před salcburským publikem česky. Když skončil - byl odměněn dlouhotrvajícím

Jaderné střely . . .

jaderné hlavice', píše dopisovatel listu City Tribune.

Praha tak nepřímou usvědčila ze lži maršála Sergeje Achromejeva, bývalého náčelníka generálního štábu sovětské armády, který na návštěvě ve Spojených státech letos 9. května tvrdil členům branného výboru senátu, že rakety byly 'státům východní Evropy prodány bez nukleárních hlavice' a to ještě před uzavřením dohody se Spojenými státy. Sověti, zdá se, nukleární hlavice odstranili až když se jejich satelitní impérium začalo rozpadat. Zdá se také, že ve vojenských otázkách nejsou bohužel o nic otevřenější a upřímnější za Gorbačova než za jeho předchůdců.

Určitý počet nukleárních hlavice pro rakety středního a kratšího doletu prý teď Sověti odstraňují také ze skladů v baltských republikách a moslemských republikách na jihu Sovětského svazu. Podle zpráv z USA a Evropy tak činí z obavy, že by se jaderných zbraní mohli zmocnit separatisté. Výzvědné družice Spojených států prý také zjistily známky přesunu raketové techniky na bezpečnější místa. Američtí odborníci uvádějí, že 85 procent jaderných hlavice pro rakety všeho druhu je v Sovětském svazu soustředěno na uzavřených a přísně strážných místech, většinou v Ruské a Běloruské republice a na Ukrajině. Stráží je jednotky armády a zvláštní oddíly KGB. Některé takové sklady jsou sice i v baltských republikách, ale baltští mluvčí říkají, že tvrzení, že by se jich místní vlastenci mohli nebo chtěli zmocnit, je 'absurdní a urážlivé'. Jiným důvodem, proč z některých míst v Sovětském svazu byly nukleární zbraně údajně staženy, by podle jednoho zdejšího odborníka také mohly být rostoucí protesty proti všemu jadernému, ať už se jedná o zbraně či elektrárny, tedy to, čemu sovětský tisk říká 'radiofobie'.

Moskvou po stopách . . .

se tím vším zabývat a osobně bych k celému případu řekl jedno. V roce 1985 byl v D. Hlasateli uveřejněn můj článek: **Jak jednat se Sověty - vehnat je do úzkých!** My všichni víme, že Gorbačov - ať už vědomě nebo nevědomky pomohl situaci v komunistických zemích střední a východní Evropy s tou jeho ne zrovna slavnou glasností a perestrojkou. My bychom rovněž měli vědět a uvědomit si, že v Sovětském svazu to hoří a páchne od podlahy až po střechu. Gorbačov v rukavičkách volá a prosí západ o pomoc všeho druhu. Pokud je známo jeho slavná manželka je stále profesorkou učení Lenina a Gorbačov sám je dále strašně oddaným a věrným stoupencem bolševizmu Vladimíra Iljiče Lenina před jehož velkým obrazem ho tak často vidíme při těch různých projevech. Z novin a televize se dovídáme, že zahraniční ministr Ameriky J. Baker a jeho ruský kolega Shevardnadze vystupují co by 'bratři' - tak strašně rádi se mají. . . Nakonec - jedna velká otázka: Jak by to asi vypadalo, kdyby situace byla obrácená a **Spojené státy byly v beznadějném stavu?** Ti slavní sovětské hrdinové by s Američkou zacvičili a s chutí rychle dodali dlouhé pevné provazy na americké krky!!!

Copak se stále a znovu zapomíná na tu smutnou mezinárodní minulost? Probud'te se vy američtí političtí tatíci! Tvrdím znovu jako Čechoslovák, že zástupci svobodného a civilizovaného světa si nikdy neměli sednout k jednomu stolu s představiteli vrahů a katů!!! Víme, že stačilo zrušit dodávky nejmodernější americké technologie, obilí, nutného zboží, důrazně požádat Sovětský svaz o zaplacení dluhů, jdoucích do bilionů a Moskva byla blízko strašného krachu a na kolenou!

Máme znovu před sebou slavnou Wall street, Rockefeller a jim podobné - všechny ty, kteří podporují Mezinárodní peněžní fond a vůdce opozic. Spojené státy už jednou musí odmítnout ty mezinárodní intriky a **jednat přímo s dlužníky, ochotnými navázat nové styky s Amerikou.**

Pochybují, že se najde v této zemi skutečný demokratický prezident (republikán nebo demokrat), **kteří by byl ochoten riskovat svoji krásnou existenci a rozhodl se tuto krásnou zem zachránit - proti vůli odporých finančně mocných žraloků!**

potleskem. Teprve pak přistoupil k mikrofonu rakouský herec, který hrával ve vídeňských inscenacích salcburských her a přednesl celou řeč německy. V tom smyslu jsem obdivoval publiku, které nerozumělo Havlovi ani slov a přesto nikdo nerušil, neustil papírem a každý naslouchal jako by řeči rozuměl. Tohle je snad asi opravdu možné jen v Salcburku, jen v Rakousku!

STUDENT LOAN PAYOFF PROGRAM

If you're in default on a guaranteed student loan (FISL, GSL, Stafford, SLS, or PLUS loan), you may be eligible to pay it back without penalty or collection charges. For information about this special program, call the guarantee agency that holds your loan, or call the U.S. Department of Education's toll-free number: (800) 333-INFO.

Nuda a armáda rudá.

Jára Kohout

Pomalu se od nás vrací do Sovětského svazu slavná ruská armáda. Ačkoliv byli v Československu dlouho, vůbec se nepřízpusobovali. Žili si po svém a Sovětská dušaja zůstala sovětskojou dušajou! Krajinu okolo kasáren všude porubali. Vlhká půda hned tak neoschne. Pět kilometrů od místa pobytu zem nesmí být pět let vyrušována, t. j., že by se do ní něco zaseto. Co to ti vojáčkové jedli a pili? Začalo se vyšetřovat. Několik komisí již ohlásilo, že do šesti let oznámí veřejnosti žaludeční tajnosti okupantů.

Odešli a na jedné cimře zůstal jeden sovětský Playboy magazin. Nejsou v něm žádné obrázky, žádné nahotinky. Jen na poslední straně je fotografie Lenina bez čepice. V jedné skříní se našlo 1954 sovětských hodinek s doporučením, že jsou lepší než švýcarské, protože jdou dva krát tak rychleji, než hodinky švýcarské. V jiné skříní se našlo 765 upotřebených onucí. Nic se nestalo, neboť deodorant byl po ruce. Deodorant - odsmrad'ovač. Vojáci měli každý svoji všibíjku, ale tu si ta skvělá armáda odvezla sebou.

Také si ti charoňný hoši odvezli mnoho cenných koberců, které znárodnili v Afghanistanu.

Vojáci v Mílovicích dvacet let neměli co dělat, tak je sovětské vedení vyučilo na vynálezce. Byl vynalezen strojek, který vyzaruje paprsek a ten když se namíří na parking meter, udělá z jedné hodiny dvě. (Made in Mílovice). Jeden bystrý Ukrajinec vynalezl auto, které pohání místo benzínu normální pouliční hluk.

Mnoho vojáků žilo v kasárnách s celejma velkejma rodinama a tak dva Gruzinci vynašli nehučnou dětský kočárek. (Nehlučné novorozeně by bylo lepší).

Za dvacet let byl v Mílovicích vynalezen studený oheň - škrtněš sirkou a máš omrzliny.

Unudění vojáci v Mílovicích vypěstili Pesostrom - křížením psa a ovocného stromu, který nese ovoce, šteká a sám se v době sucha kropí.

Nedokončené nákresy na tyto vynálezy byly objeveny v kasárnách v Mílovicích na půdě chytře zabalené ve vixlajvantu.

VÁCLAV BENEŠ
TŘEBÍZSKÝ

královna Dagmar

A byl to četný průvod, čítající kolik set hlav, jenž se dnešním jitem bral, kam mu větry, ženoucí se od Baltu pronikavějším a pronikavějším sykotem, cestu ukazovaly. Ale již ve vesnici, k níž se asi za dvě hodiny dostali, přidružily se k nim mnohé vozy, jež jim dobří lidé půjčili, aby si do nich mohli usednout ženy, děti, starci a stařeny...

Starosta Ljudevit se každou chvilku ohlédal zpět a Zivěna také více hleděla k moři než vpřed; i zdálo se jim, jako by dusivý dým až sem za nimi zarážel. Jen Jitruška jakoby bez duše. Hlava její svěšena, ruce pořád tak sepjaty a v bledém obličejí výraz tak zcela podobný téhle krajině, jež se zakrývala znenáhla běloučkým pokrovem sněhovým. Marň ji hleděla děvůška, jež sedla podle ní, potěšit; i slova paní Adlěty míjela se s účinkem.

„Ty se octneš, Drahuško má, ve vlasti co nevidět, tuším, že našeho pohostinství - mohou-li tak nazvány být dny nynější - nedlouho již budeš užívat, kolik jazyků tě přivítá, kolik hrdel tě hřímavým jasotem pozdraví a zdaž si na mne vzpome- neš?“

Jitruška upřela zraky své na Přemyslova dceru dlouhým - předlouhým pohledem.

„Vždyť se zase shledáme - musíme se shledat -!“

Drahuška přítulmila hlas a přítulila se k Jitřencově mladě choti, jak mohla nejbliže.

Jitruška se naklonila a přitiskla jí na bílé, čistoučké čilko políbení, jak uměla nejvšeleji.

A potom bylo slyšet už jen kroky a skřipoty vozů, z nichž na předním vinuly se k sobě dvě čisté, křišťálové duše věčným přátelstvím a nejpřímější láskou: Jitruščina s Drahuščinou. Paní Adlěta, zahleděla se na tenhle obraz, jenž se pojevil zrakům jejím, ve tvářích s výrazem nejžněžnější mateřskosti.

VIII S něhy, jimiž za jediný den zblženy slovanské vlasti severské, našly cestu i do české země. Jenže se v těchto končinách nechtělo mlhám do oblak. Ať se oko podívalo kam chtělo, všude bělošedo. Vesničky v oudolinách jakoby zapadlé, střechy zakryty bělavým pokrovem, že není možno jednu od druhé rozeznat... Chodec jich nevidí, dokud se neoctne před nimi. A kdyby ho z dále nevítal nějaký ten „oříšek“ či „rys“, skorem by nevěděl, že to dědinka... České vesničky se neměnily. Když se všude všecko ze starého šatu svlékalo, když se počaly měnit mravy, zvyky, oděv, - klidné dědinky v oudolinách o tom téměř ani nevěděly. A dověděly se o tom teprve, když se obyvatelům jejich pojevila na nebi hrozná záře, že jim z toho až oči pro okamžik sleply, a když jim vraží ruce ten oděv starý s těla trhaly, mravy cizí začaly mezi nimi sami kazit a odvěké zvyky jim usilovně zapovídat...

Tyhle dědinky a ony, o nichž vypravováno před okamžikem, rodné sestry, jedné matičky děti, a proto i život pod střechami jejich navlas takový. Sedí - sedí, jeden vypravuje, ostatní poslouchají, ponocný hučí do oken již druhou před půlnocí a ještě se leckde kmitne světélko...

A těmhle ztichlými dědinkami, zvláště oněmi, které ležely poněkud stranou, táhlo za prvních dnů prosincových plno zbrojeného lidu... Prvním pohledem se nenadálých hostů lidé lekli až v útrobních svých duší. Což tedy nebude a nemůže být ve vlasti jejich pokoje? Cože, svatováclavské dědictví opravdu na pospas se dává, komu se ho jen zachce? - Ale již druhým pohledem tyhle bojovnický rázem poznávali a chtěli si z nejplnějších hrdel zavejsknout, přivítat je a všecko štěstí jim přát...

„Až později, dobří lidé, až tak za týden!“ zahovořil nejeden jezdec, podle oděvu i zbroje dotyčného zástupu náčelník, bezpochyby že župan nějaký s lidem svým...

„Tak že se vrací Přemysl?“

Lidem se oči jiskřily, rty se bezděky usmívaly a zase bylo hrdlům a plícím do vejskání.

„Vrací - arcíže!“

„Však už čas - svrchovaný čas - aby byl jednou ve vlasti naši přece pořádek!“

„Bude - dočkáte se! - Jen maličko strpení... A mlčte, že jsme tudy táhli... Řekněte, že to byli duchové!“

A táhly tyhle zástupy opravdu jako duchové. Nebylo pochodu jejich ani slyšet; jen tak vidět. Ale ve vesnicích jim předkládali, kde měli co nejlepšího. Mnoho na vybranou sice nebylo, ale něco přece všude na zub měli. Byl tuhý adventní půst.

„A pojedete tudy Přemysl?“

„Již jel!“

„A kdy?“

„Dnešním jitem!“

„Ó já dobře věděl, že to on; ale kdepak se může člověk odvážit!“

„Kdybys byl věděl, však by ses nebyl udržel! - Jel na koni jako každý jiný, i helmici měl navlas jako ostatní, nelišil se ani krzem od druhých a meč u jeho boku zavěšen také jen na pouhém řemeni... Po boku jel mu jakýs pán v dlouhé záhybovitě říze, podšité i lemované dobrou kožešinou, meče, jaký tenhle měl, neviděl jsem jaktěživ, byl na obě ruce a ještě s povážením vzít jej do bitvy...“

„Byl to plzeňský župan, Drslav Černín...“

„I ty můj Bože! - Také mně to mohlo napadnout! - Arcíže - arcíže - však byl Černínům podoben... Vedle jel ještě jiný pán, zase po druhé straně... Pod řízou prokukoval mu červený kabátec s velkým bílým křížem...“

„Bavor Strakonický, velkopřevor svatojanských rytířů...“

„Aha! - Také jsem si to mohl dovolit. - Vidávám takové chlapíky v Praze u svatě Maří za mostem...“

Sedlák švitořil si, tůkal všemi prsty do hlavy, že ho to dříve nenapadlo.

„Všecko jsem to věděl; poznal jsem je rázem; ale kdepak bych si mohl dovolit, abych je zastavil a přivítal!“ vykládal druhý sedlák Mudroch.

Náhle se ozvalo ztichlou krajinou táhlé troubení, jednou - dvakrát - třikrát -

Jezdci dřevěné poháry odtrhli od rtů, medoviny ani nedopili, kratinkými slovy dědiníkům poděkovali, pobodli oře a dali se širým polem v tu stranu, odkud zalehlo k uším jejich táhlé troubení...

Přemysl Otakar dal svolávat jednotlivé hluky v jediný proud... Ku Praze již nedaleko a třeba se připravit na všecko... Shromáždila se pod jeho praporec z jihozápadních Čech branného lidu síla, kterou bude již moci čelit sebevětšímu počtu svých nepřátel. Černínové připravili mu opravdu půdu, jak mohli nejpečlivěji. Tentokrát již nebude muset bohdá z vlasti utíkat...

Vojsko Přemyslovo rozloženo mírnou oudolinou, jež se asi hodinu odtud ouží těsněji a těsněji, až z ní zbývá uzoučký proužek, po obou stranách hrazený vysokými skalami, jimiž se proudí bystřina do Berounky, oplachující rozčeřenými vlnami holené těchhle křemencovitých balvanů.

Oudolinou stírají se porostliny se zahrady, ony na svazích výše a tyto rozkládají se úpatím... U každého kmene přivázán kůň, u některého i dva... Rozdělaný i ohně; mlhy husté, dým prorazit ani nemůže a i kdyby se zdvihly, Přemysla tak blízko u Prahy nebude dozajista nikdo tušit.

Tahle výprava opravdu jako by byla jízdou duchů... Kudy táhli, nikde se dlouho za dne nezdrželi... Dneškem prodlí v téhle ouzlabině do noci a vytrhnou teprve, když se zešeří - a octnou se před Prahou, kdy se nikomu o Přemyslovi ani zdát nebude...

Pokračování na str. 7

Překládám do angličtiny legální doklady školní a osobní notářsky ověřené.

O. KOVAR

Pište na adresu:
P. O. Box 313
Riverside, IL 60546
nebo volejte:
(708) 442-7115

When you have questions about investing...

see the Banking Professionals.

As the Affiliated Bank/Western National we take a personal interest in our customers. We take the time to listen to your needs, answer your questions and discuss your investment alternatives.

We offer a complete range of financial services including discount brokerage and insured tax-exempt Unit Investment Trusts.

The Affiliated Bank/Western National... we have the personalized service you need and the investments you want to help you effectively manage your money.

Affiliated Bank/Western National

5801 West Carmel Road Chicago, Illinois 60650
6001 West Ogden Avenue Chicago, Illinois 60650
Phone 656-2000

MEMBER
S&P
500

Český národní hřbitov v Chicagu

nabízí MIMOŘÁDNOU KOUPI PRO BUDOUCÍ POTŘEBU lotů pro pohřby do země a míst v MASARYKOVĚ MAUSOLEU a připojených KŘÍDLECH BENEŠ - Štefánik pro pohřby nad zemí a 20-procentní SLEVOU na běžné ceníkové ceny za hotové anebo na výhodné splátky.

Navštivte naši úřadovnu anebo zavolejte. Na požádání rádi podáme další informace. Použijte této jedinečné nabídky, platné do 14. ČERVENCE 1990. V případě budoucí potřeby budete rádi, že jste napřed na to pamatovali.

Tel. (708) 738-8442 nebo (312) 539-8442
5255 No. Pu'aski Rd., Chicago, IL 60630

Poslouchejte náš pravidelný nedělní rádiový program od 9 do 10 ráno na WCEV 1450.

„Udeříme, jasný pane, na hradby, jakmile se k nim přiblížíme! Než zítřkem kohouti budou zpívat, usedneš na Hradčanech na prestol vojvodský!“

Drslav Černín opíral se o dlouhý meč oběma rukama.

Kníže k tomuto návrhu neodpovídal. V hlavě tkvěla mu poslední slova miláčka jeho Drahušky, když na dalekém severu tiskl ji v náručí a líbal ve tváře: „Seti krve, raději odpouštěj, tatíčku můj... Vždyť jejich krev i naše krev... Slib to, tatíčku, Drahušče!“ – On místo odpovědi svou dceru poznovu políbil; i otec Dobrohost se přimlouval, aby nejdříve po dobrém hleděl se smluvit, že mu zajisté porozuměl a že mu všude sami brány otevrou... A proto k radě Černínově mlčel.

„Jestli by se tvá věc, světlý pane, nepodařila za těchto dnů, ztracena provždycky!“

„Nejinak odvážil bych se radit i já. Ztracena-li tvá věc a s nezdarem potkala-li by se naše výprava, i my ztraceni... I my budeme muset hledat přístřeší za hranicemi... podotkl Ratmír z Krasíkova.

„V půli nebylo by dobře přestat... Praha bude v rukou našich prvním náběhem... My ji musíme vzít.“

Bavor Strakonický svíral pravici jílec těžkého meče, pocházejícího také z křižácké výpravy.

Přemysl ještě mlčí, ale poslední slova Drahušina i otce Dobrohosta ozývají se mu pod lebkou pořád hláholněji a hláholněji a potom byl mu tenhle bratr ze všech členů rodu jeho nejoddanějším, vždycky nejpřimnějším; vždyť ho kvůli němu pronásledovali, kvůli němu věznili.

Zraky Přemyslovy upřeny do sněhu, jako by v bílém pokrovu četly Bůh sám ví jaké zvěsti.

Pojednou zdvihá hlavu, rozhlíží se po pánech, trpce se usmívá a potom takto hovoří: „Zdá se mi, že trní, jímž obemknut každý prestol knížecí, teprve začne píchat. Zpovzdálí viděli jsme jen samý květ, a hloží jeví se zrakům našim teprve zblízka... Jsem si vědom, věrní moji, svých povinností k vám, nerajím si toho, že i vy byste mohli škodni být z mého nezdaru; ale znám i svého bratra, jenž mi nikdy neublížil ani myšlenkou... Sami jste řekli, že jen za tou příčinou ujal se vlády v těchto zemích, poněvadž o mně nikde ani slechu nebylo... Doufám se s Vladislavem srovnat bez meče...“

„Jasný bratr tvůj z duše dobrý pán! – Ale jeho rádcové!“

„Však se z jejich vlivu ve chvíli rozhodné dovede vyprostit!“ namítl Přemysl Černínovi opětě.

„A jestli se mu, vojvodo můj, zalíbilo na trůně? – Jestli by mu bylo za trpko rozloučit se s hodností knížecí!“

„Potom si svého práva chci a budu hájit mečem... Potom si dovolím užít vaší vzácné ochoty a účinné pomoci... Však tu již poslové přicházejí... Nuže!“

Před Otakarem octlo se několik mužů, oděných v obyčejné kožichy venkovského lidu a s beranicemi na hlavách...

„V Praze, jasný vojvodo, všecko pokojno... Nikdo nemá o nás ani tušení... Jsou zcela bez starostí... Kníže se prý chystá na cestu do Moravy... Nás si nikdo ani nevšiml...“

„A smýšlení Pražanů?“

Posel poněkud s odpovědí váhal, jako by byl na rozpacích, má-li říci pravdu, či raději mlčet, aneb se obratně vymluvit.

„Slyšíš-li? – Co říkají novému vojvodovi v Praze?“

„Nemohou si ho vynachválit...“

Posel přitlumil i hlas a svísl hlavu k sněhu.

„Ať jsme se zeptali, kde zeptali, všude říkali: Jaký rozdíl jindy a nyní!“

„Slyšeli jste?“

Přemysl obrátil se nyní ke třem pánům, s nimiž před chvílí vešel v poradu.

„Rač jednat po svém rozumu; my ti věrnost slíbili už před lety, my ti zachovali neporušenou do dneška, a my ti ji uchováme po všechem život svůj...“

„Po všechem život svůj!“ zahovořili s Černínem jakoby jedním hrdlem Bavor Strakonický a Ratmír z Krasíkova.

„Jen abych se vám za vše mohl odměnit... O vás jsem nikdy nepochyboval... V Boha, svatého Václava i vás doufal jsem za nejtěžších dnů, jimiž jsem stížen byl... Na vděčnost mou spoléhejte... Bratr můj se nezměnil; když ho chválí Pražané, neodepřu mu chvály své, bohdá, ani já, a přísvedčíte zajisté i vy!“

„Toho dejž, jasný pane, Bůh a svatý Václav, ve kteréhož i my všecko doufání skládáme!“

Ouzlabinou rozléhalo se již jen temné bzučení, jako když se za parných dnů jarních včeličky vyrojí.

A kdo by tady byl šel vzdálen jen půl hodiny, nikdy by byl nečekal, že tu tábořil český vojvoda, který ozdobil hlavu svou královskou korunou trvale a pojistil ji i svým potomkům.

Přemysl zase ponořen v myšlenky, co paní Adléta, co Vratislav s Drahuškou? Ani nepozoruje, že už soumrak, mlhy kupodivu zhoustly, jako by mu i příroda chtěla být přízniva... Co asi bratr, až se uvidí tvář v tvář, – jestli se uvidí...? Bylo mu tak podivno kolem srdce. Když prý jasně dny, se zdejších výšin vidět Vyšehrad... Dnešní noc i zítřek rozhodnou o veškerém přístupu jeho životě, zda-li i nadále se bude muset toulat za hranicemi, či zda-li usedne na prestol otcovský. A odtud tak těžké, hluboké myšlení. Kdyby v Praze vládl jiný z rodu jeho, jinak by na něho šel a všechny starosti by mu z hrudí rázem spadly. Ale tasit zbraň proti Vladislavovi? – A tahle otázka tkvěla mu v hlavě neodbytněji a neodbytněji, i když na kůň sedal, i když dával rozkazy k pochodu na Prahu...

„Co říkáš, Drslave?“

„Abychom jen nemuseli s hanbou zpět...“

„Oho, Drslave! – Tohoť nebude, jako že se Bavor jmenují. – Nebude-li chtít, udeříme na hradby sami – proti jeho vůli –

usadíme ho na Hradčanech také sami... Uvidíme, kdo by se nám mohl stavět na odpor! – Jářku, Drslave, uvidíme!“

Pan Bavor Strakonický se až rozkřikl a těžký meč u jeho boku mimoděk zazvonil.

„Nějak se změnil... Jindy samý oheň, u Zdic jsem se ho až bál a myslel jsem, že jiskrami z očí jeho doškové střechy chytí a nyní den ode dne málomluvnější...“

Velkopřevor se skoro na Přemysla až mrzel. Nebyl zvyklý tolika okolkům.

„Branného lidu máme přebytek... Tedy jaké rozpaky!“

Přední páni umkli; vojvoda s koněm postnul a očekával jich, až dojedou.

„Věřte, věrní moji, jako by se mému vraníku centy na nohy včesely! – Nevím co to!“

„Druhých Zdic se, jasný pane, neboj... Tentokráte máš trochu spolehlivější hlavy a trochu věrnější srdce kolem sebe!“ propověděl Černín.

„Bývá tak, že člověku v duši úzko a on u cíle svého nejbliže!“ přidal Ratmír z Krasíkova.

Jen Bavor Strakonický mlčel, hladě hnědouše svého po hřívě. Cesta byla obtížná, konci nejednou klopýtli, i pěšákům se nohy do sněhu bořily...

„Ať tu již Vltava... Kde prámy a pramice!“

„Všecko, světlý vojvodo, přichystáno... Vždyť tě už čekáme od kolika týdnů a ty jako bys na nás byl zapomněl... Jen když jsi již tu!“

A opravdu! Starý převozník nelhal; několik širokých prámů běhalo se na zčernalých Vltavíných vodách...

Přemysl ucítil na ruce vícé políbení...

„Vítám tě, pane – vítám – pod Vyšehradem tě přivítají moji známí také tak srdečně...“

Starý převozník se samou radostí až zajíkal.

„Jak mne poznáváš?“

„Kdybych byl na obě oči slepý, poznal bych tě, pane můj – Je sice noc, černá noc, ale mému zraku ani jedna štika ještě neproklouzla, jářku – ani jedna... Hotovo?“

„Hotovo!“

„Tedy s Pánem Bohem, jasný vojvodo!“

Šest prámů odtrhlo jedním rázem od břehu. A netrvalo ani hodinu, když všecko vojsko Přemyslovo bylo převezeno... Bystrým očím, jež se upíraly do mlh ostřeji a ostřeji, se zdálo, jako by prorážela až sem záře, již bývá vidět za jasných nocí na kolik hodin daleko. A zaržali radostně i koně, jako by se již nemohli udržet. Vraník vojvodův si i poskočil, hřívou pohodil, ohonem zamrskl, že jsou již u Prahy.

IX Vrací se, jasný vojvodo, tvůj bratr... Ve vojště jeho naši nejzarytější nepřítelé!“

Kníže Vladislav jako by tuhle novinu již byl očekával. Nepohnulo se mu nad očima ani obrví. Jen poslední věta ho poněkud znepokojila. A proto se otázal: „Němci?“

„Černínové, jasný vojvodo... Strakonický Bavor... Krasíkovský...“

„Já se již zalekl, že ve vojště jeho Němci...“

„Nebylo by ani tak zle, jako že tihle v jeho družině...“

Smečenský Bořita každé slovo pověděl se zvláštním důrazem. Nemohl ani pochopit, že Vladislav tak lhostejným. Přece tu jde o knížecí korunu. Jde tu i o jejich vlastní bezpečí... Smečenský Bořita měl na mysli své soudruhy a přátele, kteří se Přemyslova příchodu do Čech báli jako přízraku nočního.

„Srovnáme všecko v přátelství; vždyť jsme, můj Bože, oba bratři...“

„Pane – v přátelství?“

„Mám pevnou naději!“

„On proti tobě táhne se silným vojskem a ty chceš všecko srovnat v přátelství? – Pane můj! – A což my?“

„Bratr můj spravedliv – neublíží nikomu – vojvodský prestol patří po právu jemu – mně nikoli –“

„A víš-li, co zamýšlíš učinit?“

„Jak bych mohl vědět...“

„Vzpomeň si, pane, že ve vašem rodě stávali jednotliví členové proti sobě zarputileji, než nejodpovědnější nepřítelé... Rač mi odpustit tuto připomínku... Ale byla nutna... Pamatuj na Soběslava, jemuž přezděno ‚selský kníže‘. Není tomu tak dlouho.“

„Rozmyslím si to...“

„Rozmyslit, pane, už pozdě – Nejkvapnějšího jednání třeba... Půl dnem sebereme dosti četné vojsko, kterým budeme moci panu bratru lehce čelit... Odpusť, pane můj, že mluvím snad více než slušno... S tebou stojíme, s tebou padáme... Vzpomeň si, že jsme to byli my, kteří jsme otevřeli bránu tvého vězení na Dřevíci...“

„Bylo mi tam dobře...“

„Ve vězení?“

„Zupan Petr mi byl otcovským přítelem...“

Do vojvodských komnat vrazilo náhle několik pánů. Bystré oko poznává okamžitě Oldřicha z Drnholce, Slavka z Hrabšiců a Letovského Heřmana.

„Ze – zle – jasný vojvodo!“

Vladislav se až usmíval.

„Bereš, pane, vše na lehké váhy...“

„Pan bratr tu může být každou chvíli... V družině jeho Černínové, Bavor Strakonický, Krasíkovský Ratmír...“

Tyhle tři rody byly tentokrát postrachem všech přívrženců dosavadních poměrů v českých zemích.

Vojvoda Vladislav se na chvílenku zamyslíl.

Pokračování v úterý

Kastro

Jára Kohout

Prezident Bush vyslal na Kubu experta, aby mu přesně zjistil, jak je tomu s kubánskou životní úrovní. Expert se vrátil a referuje: Mají tam osmihodinovou pracovní dobu... 'Ale tu přece my máme taky', namítal Bush. 'Jenomže pracují jenom čtyři hodiny...' 'Ale to přece nemohou udělat tolik práce, co by měli a musí se to někde poznat. Poznámenal Bush. 'Ani vlastně ně' vysvětluje expert. 'Od té doby co Rusové nepodporují Kubu finančně, tak jim Kastro platí jen za dvě hodiny.'

Jednou se Kastro koupal a na pláži nechal ležet portmonku. Plaval sto metrů od břehu a když se vrátil, ještě tam byla - ta pláž, ne portmonka.

Kastro je divnej, je hipokryt. Co se může od takového hipokryta čekat. Doma mívá bojovné řeči ke svým vojákům na téma: 'S nepřitelem se nebavte! Jak potkáte Američana, zabte ho! Smrt všem Amerikáncům!' Potom pošle bráchu do New Yorku, aby mu tam v krámě koupil pastičku na myši za 50 centů. Brácha říká v krámě: 'Dejte mě pro bráchu mírovou past': Já jsem pro mír jako brácha!

Obětavost Kubánců pro Kastro je světoznámá. Rusové zlobí kubánskou vládu tím, že nedodávají dolary jako dříve a také nedodali přázdce na stavbu dráhy. Tisíce rudých Kubánců si lehlo pod šíný a dělali lidské pražce. Jednou jeden pražec povídal druhému, když přes ně jel vlak: 'Jede přesně načas a to je vítězství našeho otce, tatínka a vůdce, Fidela Kastro'.

Fidel je jeden z těch starých komunistů, kteří si stále gratulují a stále si tleskají. Libuje si, že je stále v oblíbení. Prý to dělá tak, že posílá gratulace do celého světa. Gratuloval Sovětským hasičům za to, že ted' dělají co mohou, když to hoří. Gratuloval Albánskému družstvu roletářů, že se jim podařilo stáhnout roletu a v tom gratulačním telegramu několikrát zvolal: Roletáři všech zemí spojte se! Gratuloval umělému sádlu, že dosáhlo větší mazavosti. Gratuloval Brutovi, že se mu podařilo zabít Cesara. Gratuloval Rudé Čínské vládě: 'Kluci, bud'te jako buci!' Husákoví napsal: 'Dneska ti daj kytek ranec, a zítra jsi pro ně šťvanec'.

Inu, Kastro nic jiného neumí. Vypíná se jak z gumy. Gratuluje, ale oni i jemu jednou pográtulují pořádně. On si o to přímo gratuluje. On si tleská a gratuluje i ted', když mu hoří koudel pod nohama.

JOSEF HERMAN

ZA NÁRODNÍ KULTUROU

Výročí méně známá

Josef Herman

1. VIII. 1635 se v slovatné kutnohorské rodině narodil **Karel Labuška S. I.**, který zbudoval za působení v Hradci Králové jezuitský kostel v Probluzi ve stylu raného baroka, který byl vyzdoben dalším řadovým umělcem, malířem Františkem Rozinou (veliký obraz Všech svatých). Labuška měl pověst rozvážného a svědomitého projektanta i stavitele.

Před sto šedesáti roky se v Praze narodil malíř **Jaroslav Čermák**, jehož jsme na těchto stránkách vzpomínali v dubnu před dvěma roky u výročí sta let jeho smrti.

2. VIII. se uzavírá již druhé století od narození profesora pražské konservatoře, hoboisty **Jana Bedřicha Bauera** - hrál rovněž ve Škroupově divadelním orchestru. Byl původem Němec (z Kotchen u Wýmaru), ale úplně se sžil s českým prostředím a české hudbě vychoval mnoho žáků.

Tentýž den roku 1850, tedy před sto čtyřiceti léty zemřel jeden z prvních divadelních ředitelů, **Fr. Pokorný**, vzpomínáný mnoha herci z počátků českého divadla.

Před sto dvacet let se v Modré u Brna narodil sochař **Antonín C. Škodík**, (jsme stále při datu 2. srpna), který zemřel v New Yorku roku 1908. Pracoval zejména pro mecenáše umění J. P. Morgana a Gladys Vanderbildtovou, vypracoval mnoho soutěžních návrhů vítězně zakončených, z nichž prý byla nejobdivovanější alegorie 'Montana' z roku 1902.

Hudební kantor **Josef Mladějovský** zemřel před padesáti roky, 2. VIII. 1940. Zanechal v rukopise významnou sbírku lidových písní z Králové Městečka.

Skladatel, který napsal ve dvanácti letech mši, byl pochopitelně zlákan cizinou. Byl to **Václav Muller** z Moravy, jemuž se první výuky dostalo v klášteře rajhradském, nějaký čas působil v Brně, ale většinu života a tím i tvorby, přenesl do Vídně, kde před sto padesáti lety zemřel 3. VIII. 1835.

Památneho dne se dožila modernizující se Praha dne 4. srpna 1875. Toho dne zahájila provoz 'koňka', pouliční doprava městská, zvaná tramway. Hle, již 115 let Pražané lamentují na problémy s dopravou spojené.

Před 110 lety, 5. VIII. 1880 zemřel snad nejnešťastnější ze všech malířů **Mánesovy** rodiny - **Quido**. Všichni ostatní v rodině byli obšťastněni buď úspěchy uměleckými nebo jen životními (Amalie), ale Quida postihly nezdary v obou sférách. Kdosi před léty řekl, že celkem spravedlivě a že naříkat může jen sám na sebe - snad, připust' me tuto možnost co do otázek životních, ale umělecky - prostě nebyl tak vynikajícím způsobem nadán, aby se právoplatně postavil do řady s otcem, strýcem a bratrem, ba i vedle sestry. Však i při odsouzení (i kdyby bylo ještě příkřejší), kresbička z mládí Quidona má mnoho do sebe. Kohopak asi představuje? To už expertové nezdědili.

V Praze se narodil dne 7. VIII. 1865 malíř, ilustrátor a veliký akvarelita, **Luděk Marold**. Vašnou část života - studiemi počínaje - pobyl v cizině, protože pražská škola ho vyloučila pro nedostatečné nadání!! Jak slabé u Marolda bylo, ukázaly později reprodukce jeho prací v evropských časopisech. Během pobytu v Mnichově byl soustřed'ující silou českých umělců, dokonce vydavatelem vlastního časopisu 'Paleta', který hojně ilustroval. Do Prahy posílal obrázky různým redakcím, které byly otiskovány a dále žádány. Marold byl dokonce navržen na místo učitele UMPRUM. Odebral se ale do Paříže, kde uspěl jako ilustrátor čelných periodik, s obrázky plnými půvabu i většího počtu knih. Praze, v touze po vyjádření vlasteneckého citění, ve spolupráci s několika jinými umělci věnoval panorama bitvy u Lipan. Šťastní vlastníci Maroldových obrázků se jimi těší letos, po stovacetipěti letech od umělcova narození ještě více, než když si je opatřovali.

Cesty po Čechách

PŘES ŠUMAVU A HUSINEC DO HLUBOKÉ.

František Tomáš

Jedu s teamem německých filmařů z Pasova okolo Třístoličnicku na hraniční přechod u Strážného, odkud míříme rovnou ke dvěma památným místům, spojených jménem Hus. Němečtí filmaři chtějí filmově objevovat nejenom krásy Čech, ale také jejich - tedy naši - historii. Na německé straně lilo jako z konve, na naší straně slunce protrhává oblaka a sluneční paprsky nás provázejí jako čestná stráž cestou šumavskými hvozdy. Do Husince však vjíždíme s malým zpožděním. Husův rodný dům, toto poutní místo všech uvědomělých Čechů, je přeměněn v muzeum, které však zavírá o páté. Přesto jsem se pokusil o nemožné. Zvoním a kustodka, milá usměvavá paní, nás po vysvětlení vpouští do muzea a sjednává s námi ochotně filmové termíny. Provádí nás po celém domě. Ukazuje nám, jak u Husů žili, jaké památky se podařilo v Husinci sesbírat a zachránit. Pro německé filmaře pouští německý výklad, ve kterém se vysvětluje Husův život, ale popisují se i přilehlé místnosti, takže se dovídáme, kde u Husů vařili, v které místnosti se Hus narodil, ve které studoval. Ve vitrinách si všímám literatury o Husovi v různých jazycích. Trklo mě jméno - Zdeněk Nejedlý. I tento likvidátor české náboženské kultury se ve svém mladším věku odvážil napsat knihu o Husovi. Domlouváme s paní kustódkou filmové termíny, děkujeme ji a loučíme se.

Z Husince vyrážíme vzhůru ke křižovatce, kde nám směrovka ukazuje, kudy jet do Prachatic. Ve starobylých Prachaticích není nesnadné najít Husův dům, onen dům, ve kterém prý bydlel v době svých studií. Krásné náměstí s radnicí i divadlem. Plakát v podloubí náměstí ohlašuje, že knihkupec Petr Pasterník z Vídně tu bude ukazovat a prodávat exilovou literaturu. Na náměstí hovoříme s několika milými lidmi, kteří mezi sebou vidí krajana ze Západu rádi a kteří také před námi projevují radost nad tím, že i v jejich městě zvítězilo při volbách jednoznačně Občanské forum. Budeme muset hodně a lépe pracovat, říká mi člověk středního věku a pak jako by viděl v mých očích otázku: A chceš začít u sebe? říká: Já začnu u sebe. Budu plnit všechny své úkoly, jak nejlépe budu moci. Na náměstí si ještě jdu do prodejny novin. Rád bych si koupil nějaké dnešní noviny. Prodavačka v prodejně ale krčí rameny. Už jsou vyprodané, říká, mám tu jen Hospodářské noviny. Šilhám po ilustrovaných novinách a kupuji si nakonec Mladého hlasatele. To byl časopis mého dětství. A jméno rozhlasového magazínu, který jsme ve Svobodné Evropě dlouho vysílali. Na poslední stránce tištěného Mladého hlasatele jsou Rychlé šípky Foglara a Fišera, ten kreslený seriál, který v Československu zahájil už ve třicátých letech historii 'comics'.

Z Prachatic odjíždíme do Hluboké, kde máme objednaný hotel. Máme za sebou cestu Šumavou a blížíme se k srdci jižních Čech. Čtu si v německém turistickém průvodci o Šumavě, které Němci říkají Boehmerwald. Toto německé pojmenování se objevuje v historických dokumentech už ve 12. století, nejdříve však jako Behaim Walt. Název Šumavy vzešel ze slova šumět, protože počestní už od počátku věků se v této krajině zastavovali na vrcholcích hor a pahrbků, aby naslouchali šumění v korunách stromů. V českém tisku se častěji píše o umírání stromů na Šumavě. V místech, kterými jsme projížděli, se mi však lesy zdály většinou uchovalé.

Naši filmaři se později ještě jednou vrátili oklikou z Hluboké na Šumavu, protože si potřebovali prozkoumat terén okolo Studené a Teplé Vltavy. Vyprávěli mi pak, co tam prožili. Ten terén ležel v pásmu, do něhož byl ještě nedávno vstup zakázán. Všude je o tom poučovaly tabulky se zákazy. V tom dříve zakázaném pásmu narazili na jednoho zaměstnance vodní správy a zeptali se ho, zda zákazy na tabulkách ještě platí. Dotazovaný jim ihned rezolutně německy prohlásil: Kommunismus futsch, Verbote futsch. Kommunismus fuč, zákazy fuč! Lépe to snad ani říci nemohl. Ta krajina přesto filmařům naháněla husí kůži. Měli v ní nepříjemné pocity, neboť se ptali sami sebe: Nestřílelo se tu dřív na lidi? Co se tu všechno dělo? K jejich překvapení však pohraničníci, kteří stáli se samopaly na strážních věžích, jim už z dálky kynuli rukou, zdravili je, smáli se na ně a ukazovali jim i cestu, kudy jet, kudy nejet. Tak se ten svět změnil! Doslova a dopísmene: přes noc. Filmaři se však vrátili od pramenů Vltavy nespokojeni. Je to tam všechno zanedbané, takže natáčení nebude snadné. Ale utěšovali se, že třeba do té doby, než zase přijedou, někdo zasáhne, protože zrovna tady v těch místech má vzniknout Česko-bavorský přírodní park...

Jak krátkým svátkem jest veškerá světa čest! - Jako stín pomine, sen jenom prázdny jest! - Vede jak bludička člověka na scestí - o nebe okrádá, přivádí v neštěstí.

Rozhovor s Janem Kavanem

Z: Prosim, mohli byste se čtenářům představit? Kde jste se narodil? Kdo byli vaši rodiče?

K: Narodil jsem se 17. října 1946 nedaleko Londýna. Maminka byla anglickou učitelkou, můj otec Pavel Kavan v té době pracoval na československém velvyslanectví v Londýně jako tiskový atašé.

Z: Kde se vaši rodiče seznámili?

K: Seznámili se v Anglii během války. Matka chodila se zájmem na mitinky, na nichž mladí čeští vojáci burcovali anglický lid jednak k tomu, aby dělal nátlak na vládu, aby se co nejdříve otevřela druhá fronta a jednak mluvili o Mnichovu. Chtěli zrušit Mnichov. Vzhledem k tomu, že na něm měla Anglie jistý podíl, domnívali se, že by britská veřejnost měla s tou historií být podrobně seznámena. Můj otec v tom hrál velice aktivní roli.

Z: Takže váš otec byl západní československý voják.

K: 15. března 1939 odešel z Československa pomocí ilegální české organizace "V boj" a potom přes Polsko se dostal do Francie, bojoval tam s československou západní armádou a po kapitulaci Francie se se zbytkem české armády přepravil do Anglie. Mou maminku si vzal v Anglii myslím krátce po D-day, kdy byl raněn a dostal povolení vrátit se do Anglie a oženit se. Pak zase odjel do války. Byl několikrát raněn. Po skončení války žili moji rodiče krátce v Československu. Otec tam pracoval na ministerstvu zahraničních věcí. Měl být poslán do Jugoslávie, ale na poslední chvíli ho jmenovali na velvyslanectví do Anglie. V Londýně nejprve pracoval jako tiskový atašé a pak jako chargé d'affaires.

Z: Jaké bylo jeho politické přesvědčení?

K: Všechno tohle je samozřejmě z druhé ruky. Před válkou prý byl politicky velice aktivním studentem. Byl jedním ze zakladatelů Jednoty nemajetných studentů, kde se, myslím, také seznámil s Eduardem Goldstückerem, svým velkým přítelem, který ovšem už tehdy byl členem KSČ nebo měl ke straně velmi blízko. Pak byl myslím členem národně socialistické strany, ale patřil k jejím levicovým členům. Během války v Londýně měl velmi blízko k Janu Masarykovi, s nímž spolupracoval. Prý ale byl také ve styku s komunistickou stranou, ale jakým způsobem, to přesně nevim. Do KSČ vstoupil v roce 1945. Nikdy jsem o těchto věcech neměl možnost s otcem mluvit, takže si nejsem jist, jestli v tomhle nejsou nějaké historické nepřesnosti. V době, kdy se otec seznámil s mou matkou, nechápala ho jako komunistu, ale jako levicově zaměřeného vojáka a studenta v československé armádě, což nebylo rozporuplné, protože československá západní armáda byla vlastně armádou inteligence. Otec byl zanicený český vlastenec. O tom, že rasově, pokud něco takového existuje, byl žid, se, myslím, mé matce tehdy ani nezmínil, neb se tak nedefinoval. To, že byl žid, mělo ten dopad, že během války přišel o všechny své příbuzné. Maminku mu zplynoli v Buchenwaldu. V době, kdy jsem se narodil, byl otec zcela jednoznačně komunistického přesvědčení.

Z: Jak dlouho jste bydleli v Londýně?

K: Do listopadu 1950. Pak byl otec odvolán ministerstvem zahraničních věcí zpátky do Prahy. Prý ho v Londýně někteří lidé varovali, aby se nevracel, že může dojít k politickým procesům. On tomu samozřejmě odmítl věřit a vrátil se s celou rodinou. Já jsem tedy přijel do Československa jako malé dítě, čtyřleté. Brzo poté přišel otec o zaměstnání v rámci přípravy procesu s tzv. protistátním centrem Rudolfa Slánského. (Slánský byl ovšem zatím ještě generálním tajemníkem KSČ.) Potom krátce pracoval jako právník v nějakém tuším kadeřnickém podniku. Vzděláním byl otec totiž právník. Posléze byl zatčen a obviněn z velezrady. Ta měla spočívat v tom, že údajně dělal spojkou pro britskou rozvědku a umožňoval styk této rozvědky se Slánským a s vedením KSČ. K tomuto obvinění využili toho, že můj otec udržoval styk mezi vedením KSČ a anglickými levicovými sympatizan-

ty vývoje v Československu, k nimž patřil tehdy známý levicový labourista, poslanec Koni Zilliacus. Ten byl mimochodem pak vyloučen z labouristické strany pro své příliš velké sympatie k marxismu, což ovšem KSČ nevdalo, aby ho neobvinili jako špióna a agenta CIA. Vykonstruovaný proces měl dokázat, že celé vedení KSČ, zejména ti, kdo byli židovského původu, měli západní kontakty a snažili se vývoj v Československu zvrátit. Můj otec byl donucet tuto konstrukci potvrdit v prosinci 1952 jako svědek v hlavním procesu s Rudolfem Slánským, podobně jako Eduard Goldstücker a Richard Slánský, s nimiž byl v květnu 1953 souzen v procesu se zaměstnanci ministerstva zahraničních věcí, prvním ze sedmi procesů, které následovaly po procesu s "protistátním spikleneckým centrem Rudolfa Slánského". V rámci toho byl otec odsouzen na 25 let vězení.

Z: Jak vaše dětství a dětství vašeho bratra ovlivnilo to, že jste měl zavě-

šeného otce?

K: Nejnepříjemnější bylo, že některé děti se mnou nemluvily, protože jim rodiče doporučili, aby se se synem vlezradce nestýkaly. Když se cokoli stalo ve třídě, jakákoliv dětská lumpárna, tak to někteří učitelé automaticky přisuzovali mně. Jinak ten hlavní dopad byl spíš na mou matku.

Z: Vy jste asi měli strašně málo peněz, ne?

K: Matka byla nejdřív v podstatě nezaměstnatelná. Nechtěli ji dát práci ani v různých fabrikách, i když předtím pracovala v Tatře Vagonce. Peněz bylo šiléně málo. Nikdy jsme sice neměli hlad, ona vždycky něco sehnala. Nakonec, je to ironie, se jí podařilo najít práci na ministerstvu dopravy, kde dělala technickou kresličku na výkresech pro elektrifikaci čsl. drah, na papírech, které měly v záhlaví obrovské razítko DŮVĚRNĚ TAJNĚ. Při zkoušce na ni jen chtěli, aby ukázala, že umí udělat rovnou čáru podle pravítka. To se jí podařilo a na základě toho práci dostala. Zjistilo se až po delším čase, kdo je a tak jí, myslím, museli propustit. Ze jsme neměli nikdy hlad, za to vědčím matčině vynalézavosti. Ale třeba pomeranč, to jsem okusil až mnohem později. Matka byla Angličanka vychovaná v prostředí, které se ani vzdáleně nepodobalo prostředí v Československu. Pocházela ze středostavovské rodiny, která sice nebyla moc bohatá, ale nebyla chudá. To nikdy oni nepoznali, natož chudobu a problémy v cizí zemi, jejíž řeč se matka musela teprve učit.

Z: Kdy se váš otec vrátil?

K: 23. prosince 1955. Byl vlastně s E. Goldstückerem a Josefem Pavlem jedním z úplné prvníků lidí s napojením na Slánského proces, kteří byli propuštěni. Podle zpráv Pillerovy komise z r. 1968 prý tenkrát Barákova komise musela uznat, že tito lidé byli zcela nevinni a musela doporučit vedení strany jejich rehabilitaci. Propuštěni je však hlavně proto, že na cestě z Moskvy do Londýna se chtěl v Praze stát Koni Zilliacus s chtěl vidět své staré přátele. Zilliacus tehdy pomáhal Chruščevovi znovu navázat kontakty s Titem. Československé úřady tehdy proto narychlo propustily především ty, kdo byli odsouzeni za spolupráci s Koni Zilliacusem.

Z: Co dělal váš otec po propuštění?

K: Nejdřív dostal práci poměrně slušnou, byl zástupcem šéfredaktora v politickém nakladatelství Rudého práva. Brzo však o to místo přišel a nějaký čas byl bez práce. S několika kolegy, taky bývalými mukly, psal politický slovník. Měl na něj smlouvu, ale asi po roce jim pan Auersperg, tenkrát, myslím, vedoucí oddělení ÚV KSČ tu práci zkritizoval jakožto politicky nevhodnou. Slovník proto nikdy nevyšel. Otec se pak o něj dlouho, až do smrti, soudil. Výsledku sporu se nedožil. Úřady chtěly taky, aby otec vrátil zálohu, kterou použil k zaplacení pisafek. Jeho posledním zaměstnáním bylo místo v Klubu energetiky pražského Dopravního podniku v Holešovicích. V té době, v r. 1959, byl už nemocen. Ve vězení totiž prodělal, pokud vím, dva infarkty. V tom vězení, jak víte, se s politickými vězni

zase tak dobře nezacházelo, pracovali tam kromě jiného v uranových dolech. Nebo tak otěsně, vězení jako byl Leopoldov a další. Ještě z vězení v roce 1954 psal otec Zápotockému a dalším, že všechna obvinění byla zcela vymyšlená.

Z: Byl idealistickým komunistou?

K: Když vyšel ven, už nebyl tak skálopevně přesvědčen o tom, že KSČ nemůže udělat nic nesprávného, že strana má vždycky pravdu. Po návratu v něm už takový idealismus nebyl. Naopak, byl nesmírně kritický vůči vedení strany, o kterém byl přesvědčen, že zneužívá svého mocenského postavení, aby perzekvovalo oponenty anebo jen potenciální oponenty. Nicméně měl i nadále ideály o teorii komunismu. Šlo mu o to, aby lidé, kteří byli stále ve vězení a o nichž věděl, že jsou tam nevinni, a to nejen komunisté, byli propuštěni. To vedlo k jeho různým sporům s úřady a uvádělo ho to do značného stresu. Utrpěl další infarkt. Na to dostal invalidní důchod. Otec to chápal jako snahu úřadů nedovolit mu, aby pokračoval v politické činnosti. To vedlo k poslednímu, čtvrtému infarktu, který už nepřežil. Zemřel 5. května 1960. Nebylo mu ještě ani 46 let.

Kolik vám bylo let?

K: Čtrnáct. Rád bych zdůraznil, že můj vývoj a myšlení ovlivnila více matka než otec. Jeho zavření mne samozřejmě silně poznamenalo a byl to hlavní důvod, proč jsem se od malička zajímal o věci politické. Už v době, kdy mi vrstevníci ještě hráli kuličky. To matka mi vysvětlila, že můj otec je ve vězení nespravedlivě a že stejně nespravedlivě spouští lidi popravili. To mě prostě politizovalo, zejména, když jsem musel v dějepise číst, že tito lidé byli zrádci. Proto jsem se stal téměř fanaticky aktivní v politice už jako malý kluk. To vše ale bylo dáno mými rozhovory s matkou. S otcem jsem delší rozhovory měl málokdy.

Z: Jak byste charakterizoval svou matku?

K: Politicky jako stoupenkyni demokratického socialismu. Je ovšem pravda, že když před zatčením mého otce pracovala v Tatře Vagonce, tak se jednou - pod vlivem svého muže - přihlásila do komunistické strany. Oni jí ale nevzáli. Jak tomu rozumím, nikdy toho nelitovala.

Z: Nevzáli ji, protože byla třídni nepřítelka, neboť byla Angličanka, že?

K: Ano, protože měla špatný původ. (Smích.) Buržoasní a imperialistický. Sama sebe vždycky popisovala jako socialistku, nikdy jako komunistku. A i ten její socialismus stál na morálních principech především. Byla vychovaná s takovým tím anglickým "sympathy for the underdog", se sympatiemi pro ty, kteří jsou dole na společenském žebříčku. Její rodiče byli naprosto důslední, celoživotní stoupenci britské labour party. Hlavní motivace mé matky nebyla ideologická, ale etická. Byla nakloněna poválečným levicovým argumentům proto, že komunisté tehdy zdůrazňovali sociální spravedlnost. Měla pocit viny z toho, že je Britka a že patří k národům, které kolonizovaly Indii. Pak měla také pocit viny za Mnichov. Měla silně vyvinutý smysl pro spravedlnost. Především si ji však pamatuji jako ženu, která byla neobyčejně obětavá, morální a čestná a která ani v nejhorších dobách neztratila smysl pro humor. Československo se jí stalo bližší než vlastní země. Je to vidět i na její autobiografii, která vyšla v Anglii a v USA, bohužel až po matčině předčasně smrti, pod názvem Love and Freedom - Lásky a svoboda. Byla přeložena do češtiny a já doufám, že si ji budou moci přečíst čtenáři doma.

Vzhledem k tomuto zázemi jsem se už jako mladý student aktivně, v rámci toho, co bylo možné, angažoval v politice. Studoval jsem na fakultě sociálních věd a novinářství UK. Brzo po příchodu na fakultu jsem se stal předsedou fakulturního výboru ČSM. To bylo v roce 1963. Tenkrát tomu roku studenti říkali "svaté léto". Tehdy se některé věci uvolnily. Mohlo se víc cestovat. O něco víc se i psalo. Nátlak na studenty byl menší. Pak, o rok později zase všechno utuhlo. Přes ty svazkové kontakty jsem se seznámil s některými podobně smýšlejícími studenty z jiných fakult. Po prosinci 1965 po první celostátní studentské konferenci, na které promluvil Jiří Müller o nutnosti "oponentury straně" (slovo opozice se tenkrát vyslovit nedalo, ale stejně byl perzekvován), jsem se dostal do styku s ním a jeho kamarády. V průběhu roku 1966 jsem stále častěji navštěvoval politické diskuse těchto radikálnější zaměřených stu-

dentů. V listopadu 1966 jsem byl zvolen, s řadou dalších "radikálů", do vysokoškolského výboru ČSM, který se pak stal takovým enfant terrible v celé československé struktuře, trnem v oku tehdejšímu předsedovi ČSM, známému Miroslavu Zavadilovi. Nejprve se nám říkalo Müllerovci a pak se vžil takový technický termín "Pražští radikálové". Po Jirkovi Müllerovi byl nejznámějším studentským představitel Luboš Holeček, který u nás často bydlel.

Z: Čím jste vlastně byli radikální?

K: Tenkrát, v šedesátých letech, nebylo možné žádat zcela nezávislou studentskou organizaci, zcela vystoupit z ČSM. Tak Jiří Müller navrhl federalizaci ČSM jako takového. Chtěli jsme vytvořit alespoň autonomii pro studenty, a separátně pro mladé dělníky a vytvořit prostor pro organizaci, kterou bychom si definovali sami. Říkali jsme, že jsme pro socialismus, ale že se domníváme, že bychom měli sami určit, jakými způsoby se k socialismu dostat. V případě, že se naše představy budou lišit od představ KSČ, chtěli jsme mít právo prosazovat svůj odlišný přístup.

Z: Vidíte, tohle je velice aktuální.

K: Tuto velice mírnou snahu odůvodnit, proč nechceme, aby nás strana řídila, pochopila KSČ jako ideologické zdůvodnění politiky samostatnosti mladých. O to v podstatě skutečně šlo. O mnoho let později jsme tuto myšlenku mohli definovat přesněji, ale už tenkrát ji strana dobře pochopila. V roce 1968 logicky pak Luboš Holeček požadoval zrušení vedoucí role KSČ a důslednou politickou pluralitu. V tomto bodě se 20. března 1968 na prvním veřejném mítinku střetl i s takovým reformním komunistou jako byl Eduard Goldstücker. Toto byly ideje Pražských radikálů. Někteří z nich byli členy KSČ, jako já, někteří nebyli, jako Jiří Müller a Luboš Holeček, ale žádný rozdíl v pojetí a přístupu, v názorech, mezi námi nebyl.

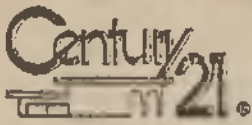
Z: Kdy jste do té strany vstoupil a proč jste tam lezl?

K: Myslím, že jsem tam vstoupil někdy koncem roku 1965 nebo začátkem roku 1966. Jelikož nemám legitimaci, nemůžu to už zjistit. Proč jsem tam lezl: protože jsem tenkrát žil v takové naivní představě, že vzhledem k politické struktuře země a monopolu KSČ v ní lze věci změnit především zevnitř. Pro mě to byl navíc osobní důvod. Možná že to byl hlavní důvod. Myslím, že jedině uvnitř partaje, v nějakém stranickém archivu (ke kterému jsem se naivně domníval, se mě lze po čase dostat i někdo takový jako já) budou spisy, z kterých se budu moci dozvědět pravdu o padesátých letech, o tom, kdo procesy vlastně dělal, kdo je nařídil a proč. Utkvělo mi v hlavě, co psal Vlado Clementis v jednom ze svých dopisů manželce: že jednou se ty archivy otevrou a pravda vyjde najevo. Chtěl jsem se k nim nějak dostat, protože jsem věděl, že v podstatě šlo o justiční vraždy. Byl jsem přesvědčen, a jsem dodnes, že pokud se neodhali způsob, jakým se procesy inscenovaly a jakým byli ti lidé donuceni ke svým podivným přiznáním, je nebezpečí, že by se procesy mohly opakovat. Proto jsem chtěl zjistit, proč se to tenkrát stalo. Taky jsem tehdy byl dost ovlivněn panem Goldstückerem, přítelem mého otce, který tenkrát působil na filozofické fakultě. To, co on říkal o možnosti komunismus zreformovat, ještě před rokem 1968, mi dávalo smysl a velice mě to povzbuzovalo. K reformistům jsem zaujal kritičtější stanovisko až během Pražského jara 1968 a především pak po srpnové kapitulaci a podepsání moskevských protokolů. Goldstücker byl mým garantorem při vstupu do KSČ.

Uvnitř té strany jsem se ale nikdy k ničemu nedostal. Navštívil jsem několik málo schůzí KSČ na naší fakultě a s nikým jsem si tam nerozuměl. Od samého počátku jsem měl kvůli své radikální studentské aktivitě jen problémy. Jelikož jsem byl člen strany, dostal jsem za úkol prosazovat linii strany uvnitř ČSM, ale já dělal pravý opak. Proto jsem byl pravidelně volán na MV KSČ, kde mě z jejich hlediska zcela logicky kritizovali. Podobně se dalo několikrát dalším radikálním studentům jako byla např. Jana Kohňová a Zdeněk Pánc. Pak to kulminovalo v tom, že si nás pozval na kobereček Martin Vaculík a řekl nám, že se musí-

10 DENNI HLASATEL

9. srpna 1990

RBI, INC.
9025 West Cermak Road
North Riverside, Illinois 60546

MILLIE

KOLESKE

(708) 442-0444

(708) 579-0545

mluvíme česky

Jestli chcete prodávat nebo kupovat zavolejte, prosím.

Na PRODEJ překrásný, 4 roky starý zděný dům v nové části Westchesteru - 3 ložnice, 3 koupelny, plný sklep, letní kuchyne. Pro velkou rodinu a nebo pro matku a otce.

Zavolejte o další informace!

Help Wanted

Act now! Postal Jobs

No exp. needed. Call TOLL FREE
1-800-326-4891
for application and inf. 7am to 10pm.

WANTED TO BUY

Old Toys, Cars, Trucks, Football and Baseball Cards, Old Tins, Coffe, Tea, Tobacco, Japps Potatoe Chip Cans, Old Magazines, Cracker Jack Items, Iron Mechanical and Still Banks, Marbles, Old Walt Disney Items, Lone Ranger, Batman, Gene Autry, Old Comic Books, Beer Steins and Glasses, Old Postcards.

Call NORM at 863-8979
or 447-7955

Kde možno koupit HLASATEL:

- Austin a Čermák Rd.
Cicero — stánek
- Miloš Pancner
6038 W. Čermák Rd., Cicero
- Prague Sausage
6312 W. Čermák Rd., Berwyn
Pouze nedělní
- Redakce Hlasatele
6426 W. Čermák Rd., Berwyn
- Fred Pancner
6514 W. Čermák Rd., Berwyn
- Non Oak Park & Cermak Rd.
Berwyn — stánek
- 26th & Ridgeland
Berwyn, stánek — nedělní
- Čermák Rd. & Ridgeland
Berwyn, stánek — nedělní
- Čermák Rd. & East Ave.
Berwyn — stánek
- V New Yorku: Candy Store
1437 - 1st Ave., New York, NY
- Optimo — 1508 East 2nd Ave.
New York City, NY
- Americké velvyslanectví
v Praze

MIKI SPIGL

Cermak Road Realty
6226 záp. Čermák tř.
Berwyn, Ill.
č. tel. : 484-4800

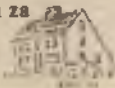
PRODÁ SE

RODINNÝ DOMEK
VE WESTCHESTERU

profesionálně stavěný, velký pozemek. Moderní kabinety v kuchyni, 2 velké ložnice, koupelna s keramickými dlaždicemi, jídelna, přírodní krb, hotový basement s barem, patlo - velmi čistý! Nízké daně.
\$ 149.900,-

JIŽNÍ BERWYN

Novější dům pro 2 rodiny - 3 BD + 1.
Příjem 1.050,- dolarů za
\$ 149.900,-

Hodláte-li strávit svou dovolenou na Floridě, navštivte resort VERSAILLES COURTS, apartments s kompletně zařízenými kuchyněmi. Měsíčně-týdne, s plnou obsluhou, v letní sezoně od \$185 týdně. Nacházíme se mezi Clearwater a St. Petersburg, jen 15 minut od Gulf of Mexico. Píšte nebo volejte o rezervaci.

LE VERSAILLES COURTS
10464-106th Avenue North
LARGO, FLORIDA 34643
(813) 391-6045

O vaše plné pohodlí se postará krajan
M. Kavka s chotí Yvonne

HELP WANTED

The United States Department of State is seeking Czech-language interpreters to work on a contract basis from time to time. Near native fluency in Czech and English is required.

For more information contact
Erica or Stacey, collect at:
(202) 647-3493.

Z Vídně do Československa kdekoliv

Volejte: 708-484-1975

Garage Sale

August 9, 10, 11, From 9AM to 5PM. Tools of all types (welding, household tools) clothes for men and women; records, English, Czech and Slovak books, household items and much, much more.

3912 West 77th St., Chicago 60652.

(312) 484-1118

marina's
BEAUTY SALON
Home of the finest permanent waving

Visit Marina's new salon — formerly at 26th St. & Hamlin.
now at
6234 W. Cermak Rd., Berwyn, IL

Wise In Years. Young At Heart. Great American Investor.

If you stop for gas at Wally Bonfield's service station, be prepared to fill up on a few good stories, as well. Wally's seen a lot of things change since he opened Bonfield's back in 1927. Thankfully, there's always been one thing he could count on—U.S. Savings Bonds, the Great American Investment. "Like it or not, I might have to retire some day," he says. "I'm just glad I found a way to do it comfortably." Bonds pay competitive rates, and they're one of the safest investments around. Which leaves a lot of folks thinking that Wally is wise beyond his years.

U.S. SAVINGS BONDS

THE GREAT AMERICAN INVESTMENT

1-800-US-BONDS

Call for information, or write U.S. Savings Bonds, Dept. 893-N, Washington, D.C. 20026
A public service of this publication.

Tak mnoho velmožů, takové bohatství - tak velká učenost, tak mocná království - tak mnoho vladařů a tolik statných sil - odnesl okamžik, proud času utopil.

MILÍ ČTENÁŘI!

Stále se zvyšující náklady s vydáváním a expedováním Hlasatele nás nutí zvýšit o něco předplatné od 1. července 1990. Poštovné bylo zvýšeno o 25 procent, tiskárna je také dražší a všechny potřeby - nače jen podíváme - jsou stále dražší. V bance máme schodek, ze kterého musíme platit úroky jako z dluhu a hodně vysoké. Pomozte nám, prosím, schodek vyrovnat.

Nové sazby předplatného jsou uvedeny na druhé stránce Hlasatele vlevo dole a budou platit od 1. července 1990.

Děkujeme vám

MILÍ KANADSTÍ ČTENÁŘI!

Když platíte předplatné svým osobním šekem, dostaneme to přirozeně v kanadských dolarech a naše banka nám sráží značnou částku za výměnu, podle běžného kursu plus své výlohy. Například, podle dole otiskového vyúčtování z 8. června bylo z šeku na 55,- kanadských dolarů odečteno celkem \$ 9.3 a dostali jsme kredit pouze za 45.47 amer. dolarů. Prosíme, abyste platili pokud možno v amerických dolarech, máte-li možnost jít do banky nebo na poštu. Jinak bychom vám museli psát nebo prodloužit předplatné jen o tolik, na co kredit od naší banky stačí. Nechceme vám přidělat práci nebo starosti, ale je nutné, abyste byli informováni. Děkujeme vám

REDAKCE

REDAKCE

Rozhovor s Janem Kavanem

me rozhodnout, zda půjdeme s Jirkou Müllerem nebo se stranou. Následující den na plénu VOV ČSM, kde mělo dojít k hlasování o rezoluci týkající se Jiřího Müllera na náschtěli, abychom Müllera veřejně odsoudili. To byla moje první zkušenost s mocenským nátlakem. Byl to pro mě bod obratu. Nic nám vlastně nehrozilo, kromě vyloučení z vysoké školy a posláni na vojnu, jak se pak stalo Müllerovi a Holečkovi. Měl jsem ale strach a ten pocit strachu mi hrozně vadil. Ani na minutu jsem nezaváhal podpořit Jiřího Müllera. Museli jsme ten strach prostě překonat. Nejdřív ho museli překonat členové strany jako já, pak členové představenstva VOV ČSM (do něhož jsem byl krátce nato zvolen) a druhý den pak i nekomunisté v plénu a v představenstvu VOV ČSM. Strach jsem tedy překonal, myslím, na doživotí. Později jsem pochopil, že i mi přátelé měli podobné pocity. Rozhodl jsem se, že nebudu říkat nic, co považuji za nesprávné, neřku-li za lež jenom proto, že jde o politickou linii nějaké strany, které jsem náhodou členem. Proto byl můj projev následujícího dne možná ještě radikálnější, než jsem původně zamýšlel. Nikdy jsem nepochopil generaci svého otce, jejíž příslušníci věděli, že jsou odsuzováni nevinní lidé a nic k tomu neřekli. Zazlíval jsem jim to. Držet hubu a držet krok jsem vždycky považoval za hrůzné. Proto jsem se nemohl podílet na represii člověka, jehož jsem považoval za nevinného a jehož názory jsem sdílel. V rámci fakulty jsem o tom dokonce tenkrát napsal televizní hru. Ta se později dostala do rukou StB a pak jsem byl ze strany vyloučen. Ani jsem tomu nevěnoval přílišnou pozornost. Žádný papír jsem stejně nedostal.

V roce 1968 se to, co jsme požadovali zhruba od roku 1965, stalo téměř vládní politikou. My jsme ale už byli postatně dál. Když v dubnu 1968 vyšel Akční program KSČ, který mj. navrhoval federalizaci Svazu mládeže, chtělo se na nás z oficiálních míst, abychom tuto myšlenku podpořili. Pro nás to už nebylo nic radikálního. V roce 1968 jsme chtěli samostatné politické organizace mladých. Společně jsme sice měli velkou nedůvěru ke všem nad třicet, ale zároveň jsme si uvědomovali, že v naší generaci musí dojít k politické diferenciaci. V dané době bylo však možné utvořit jen jednu, monopolní, ač nezávislou organizaci. Mnozí z nás k ní proto měli vlažný přístup. Spousta lidí nechápala, proč s takovou jednotnou, i když nezávislou organizací nechceme mít nic společného.

Situace se ovšem změnila po invazi. Svaz vysokoškolských studentů Čech a Moravy, který se vytvořil v květnu 1968 jako samostatná organizace, se po invazi stal velice důležitým jakožto ohnisko studentské politické a samostatné aktivity. Tady je nutno zdůraznit, že na podzim roku 1967 to byli právě studenti, kteří vlastně zahájili rozklad postalinské společenské struktury v Československu. Strahovská demonstrace 31. října 1967 byla katalyzátorem, který hrál tak důležitou roli právě proto, že pro nás bylo velice snadné vytvořit na fakultách studentské výbory. Vytvořila se mezifakultní komise, která koordinovala vzájemný horizontální styk mezi fakultami. V této komisi jsem pracoval. Zpolitizovaná vrstva studentů v tom hrála nesmírně důležitou roli. Uzavřeli jsme jakousi ad hoc koalici s reformními komunisty, jak např. dr. Krieger. Ten nám radil, abychom se nepokoušeli organizovat velké demonstrace, které by mohly skončit krveprolitím, ale abychom naštvano- sti studentů využili k silnému politickému tlaku na vládu. Vytvořila se delegace, která jednala s vládou. Žádali jsme vyšetřovací komisi. Proto jsem měl takový pocit děja vu, když jsem teď četl, že studenti žádají o vytvoření vyšetřovací komise k 17. listopadu. Pohrozili jsme, že když nebudeme spokojeni s výsledky, že půjdeme do ulic. Pomocí našich dalších spojenců spisovatelů jsme pak rozšířili bulletin o strahovských událostech. Ten jsem redigoval. Spisovatelům jsme zároveň pomáhali rozšířit zprávy o tom, co se děje po IV. sjezdu spisovatelů, který se konal o několik měsíců dříve.

Podobnou katalyzační roli hráli studenti hned po invazi roku 1968, kdy byli jedni z prvních ve společnosti, kteří odmítli moskevské protokoly a kapitulaci stranického a vládního vedení. To vedlo ke studentské stávce v listopadu 1968 a krátce poté k podepisování smluv mezi dělnickými odborovými svazy a Svazem vysokoškolského studentstva. V podstatě se jimi dělníci a studenti zavazovali k vzájemné podpoře, k podpoře minimálních požadavků Pražského jara a k podpoře nejhroženějších reformních politiků, jako např. Josefa Smrkovského. Na uzavírání těchto smluv jsem se také velice aktivně účastnil. Domníval jsem se, že toto spojení dělníků a studentů by mohlo vytvořit jakousi rezistenci a možnost nátlaku na Dubčekovo vedení, aby přestalo dělat další kompromisy.

Z: A jak to s vámi všemi nakonec dopadlo? S Jiřím Müllerem, Lubošem Holečkem a s vámi, na ukázkou.

K: Nejzamotanější je to se mnou. Já jsem se tehdy ještě velice účastnil aktivit kolem Jana Palacha.

Z: Vy jste Palacha znal?

K: Ne, neznal. Nikdo z nás, myslím, Palacha neznal. On nebyl moc aktivní student. Ale evidentně znal nás nebo o nás. Pražských radikálech, věděl. Když v nemocnici umíral, nechal si zavolat Luboše Holečku a sdělil mu svůj poslední vzkaz, prosbu, aby se ti, kdo byli ochotni ho následovat, raději přidali k nám, živí. Měl popáleniny třetího stupně na osmdesáti procentech těla, měl velké bolesti, ale odmítl morium, protože chtěl mít nezastřené smysly. Mluvil jsem s Lubošem pár minut poté, co odešel z nemocnice a nikdy na to, co mi řekl, nezapomenu. Dodnes se jaks snažím odpovědět Palachovi na to, co jsem pochopil jako jeho morální výzvu, abychom společnému boji za svobodu dali ze sebe vše, co máme. Jen tak budeme hodni jeho odkazu a nemusíme mít obavu, že zemřel zbytečně.

Z: Vy jste od roku 1967 studoval v Anglii, vidíte?

K: V roce 1966 vyhodili z fakulty a poslali do armády Jirku Müllera, v roce 1967 Luboše Holečku a mně bylo na podzim 1967 naznačeno, že já budu ten třetí. Děkan mi tehdy doporučil, že jediný způsob, jak se tomu vyhnout, by bylo požádat o přerušení studia na jeden rok a jet do Anglie, kde bych pracoval na diplomové práci. Diplomku jsem měl psát o činnosti studentů během války. To mě zajímalo, protože jsem věděl, že v Anglii budu studovat věci týkající se mého otce, který byl v Británii během války šéfredaktorem časopisu, který se jmenoval Students at War. Souhlasil!

Jsem a v říjnu 1967 jsem odjel do Anglie, krátce předtím, než jsem měl být vyloučen. Jenomže jsem v Anglii dlouho nevydržel a pár dní po strahovských událostech jsem se vrátil. V roce 1968 jsem se do Anglie vracet nechtěl, protože v Praze to bylo příliš zajímavé. Diplomku jsem nedodělal včas a tak jsem si vyjednal na univerzitě v Oxfordu, že tam budu moci nastoupit v říjnu 1968 a rok tam pracovat. Ale když v listopadu 1968 vypukla studentská stávka, tak jsem to zase nevydržel a zase jsem se vrátil. Začátkem roku 1969 jsem měl zase odjet do Oxfordu tu diplomku dodělat, ale vyskytly se komplikace.

Byl jsem tehdy předsedou zahraničně-politické komise SVS. Zaujímal jsem politický postoj ke všemu. Samozřejmě i vůči invazi, kterou jsme odmítali, a to bez ohledu na to, že v říjnu 1968 Federální shromáždění po- byt vojsk v Československu dočasně schválilo. Proto jsem v lednu 1969 na celoevropské konferenci studentských svazů, která se konala v Buda- pešti, tuto politiku SVS hájil. To vedlo k tomu, že ta konference poprvé skončila bez závěrečného komuniké, které musí být schváleno všemi svazy. Konference se v podstatě rozpadla. Z toho jsem pak krátce po návratu do Prahy měl značné potíže.

Z: Jak dlouho po Palachově smrti jste tedy odjel?

K: Myslím, že až v dubnu nebo koncem března 1969. Pak jsem se ještě jednou vrátil, v květnu 1969. Chtěl jsem vystoupit na druhé konferenci SVS, neboť jsem byl stále zodpovědný za zahraniční politiku SVS, kterou jsem tam přijel hájit. A chtěl jsem vysvětlit, proč jsem byl proti členství SVS v Mezinárodním svazu studentstva, který byl řízen z Moskvy. Mí přátelé na této konferenci zároveň vysvětlovali, proč nedoporučují vstoupit do Národní fronty, i když bylo jasné, že když nevstoupíme, že nás zruší. Většina delegátů podpořila nás, radikály a v červnu 1969 byl SVS rozhodnutím ministerstva vnitra rozpuštěn. Tou dobou jsem se už vrátil do Ang-

lie dokončit diplomku. Než se mi to podařilo, dostal jsem vyznamenání z fakulty, že jsem ze studií vyloučen. To bylo někdy v první polovině roku 1970. Z: Co jste tady v Anglii potom dělal? K: Do srpna 1970 jsem byl v Británii legálně. Zůstat tam bylo pro mne velice složité rozhodnutí. Nevěděl jsem, co mám dělat, jak bych mohl být užitečný. Moje rodina byla prakticky celá v Anglii, v Československu jsem měl své nejlepší přátele. Představa, že bych se měl stát dlouhodobým emigrantem, mi byla nepříjemná. Naivně jsem se domníval, že to může trvat tak maximálně pět šest let. Tak jsem si tenkrát legálně změnil jméno a jel jsem na britský pas do Prahy. Úřady si toho nevšimly, takže jsem se mohl poradit s přáteli, co dělat dál. Drtivá většina mi radila, že pokud se ještě dostanu ven, abych jel zpátky a pomáhal jim z Anglie. Abych vycházel vstříc jejich potřebám a musím se přizpůsobovat jim, protože čím déle budu v Anglii, tím otaženější budu od dění doma.

Z: Myslim, že by se, zvláště v dnešní situaci, mělo říct: samozřejmě, že lidi, kteří žijí v dané zemi, mají právo a ni rozhodovat, ale taky si myslím, že v jejich zájmu by bylo dobré, kdyby brali v úvahu i názory lidí, kteří se na danou zemi a její problémy dívají z širšího kontextu.

K: To je možná pravda, ale já jsem to tenkrát tak neviděl. Byl jsem rád, že jim mohu nějak pomoci a čekal jsem, co budou chtít. Chtěli různé věci, posílají kopírkou Gestetner a konče knížkami.

Z: No, to je opravdu velký zločin psát knížky z jedné země do druhé.

K: Záleží, za jaké vlády.

Pokračování ve čtvrtek

Příští čtvrtek přiložíme článek od pana Ing. Dr. Bohumila Koblihy pro širší přehled a osvětlení určité konspirační spolupráce.

Důvěryhodná příležitost

Kdo má 50.000 amerických dolarů a chce společně se mnou a mou ženou pracovat na importu z ČSR pro Kanadu a USA, necht' mi laskavě odepiše. Vaše peníze budou kryté zlatem. Nejradyji starší krajané, a pouze čestně-jinak nemám zájem.

Josef Rundus

77 Huntley St. E., Apt. 1903
Toronto, Ont. M4Y 2P3

Zavítáte-li do Chicaga

neopomeňte navštívit obchod F.PANCNER, Inc a prohlédnout si bohatý sklad importovaného zboží, hlavně jedinečný výběr KRÍŠTA-LOVEHO SKLA z Československa a jiných zemí, čsl. KERAMIKU, pravé české GRANÁTY a jablonecká BÍŽUTFRIE, PANENKY v krojích dámské ručně vyšíváné BLŮZY, kuchyňské KORENI, MLÝNKY atd'.

JEDETE DO ČESKOSLOVENSKA?

Máme pro vás praktické příručky k cestování:

AUTO MAPA ČESKOSLOVENSKA	\$3.25
MAPA ČESKOSLOVENSKA	\$1.95
AUTO ATLAS ČESKOSLOVENSKA	\$6.50
PRAHA - plán města	\$1.95

SLOVNÍKY A UČEBNICE

Hais: Anglicko-český a česko-anglický slovník	\$6.50
Caha-Kramsky: Anglicko-český slovník	\$8.95
Trnka: Anglicko-český a česko-anglický slovník	\$6.95
Česko-anglická konverzace	\$3.50
Say It in Czech	\$3.50
Čeština pro cizince (Czech for Engl. speaking)	\$8.95
Přímě správně česky	\$4.50
Česká mluvnice	\$8.95
Poštovné: Do \$5.00 - \$1.25,- Do \$25.00 - \$2.50,-	
TUZEX potravinové haličky nebo dárkové poukazy do Československa vyřizujeme spolehlivě a zaručeně.	

F. PANCNER, Inc.

6514 W. Cermak Road Berwyn, IL. 60402

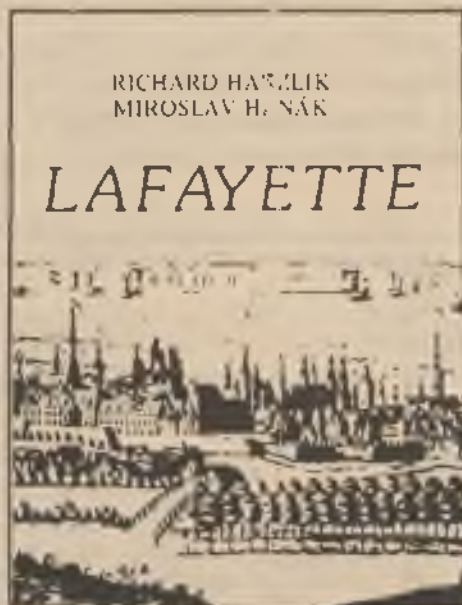
Tel: (708) 484-3459

Letní obchodní hodiny od 1. června do 4. září 1990

Pondělí - pátek od 9.30 ráno do 5.00 večer.

Sobota od 9.00 ráno do 5.00 večer.

V neděli zavřeno

Historický román Richarda Hanzlíka a Miroslava Hanáčka "Lafayette" si můžete objednat na adrese:

Richard Hanzlík
132 Glendale Ave.,
Toronto, Ont.,
M6R 2T2
Tel.: 537-1686
Cena: \$ 15.00 plus poštovné.

Rasové nepokoje v Československu

Lída Rakušanová

Uprostřed Plzně byl přepaden, oloupen a nožem ubodán k smrti řidič kamionu, - jak zní úřední zpráva - 'cizí státní příslušník'. Jiné než zjištěné motivy policie sice takřka okamžitě vyloučila, avšak ve městě došlo přesto k honu na předpokládané pachatele, a k surovým potyčkám. Naštěstí se poměrně rychle podařilo policii obnovit pořádek. Napětí však trvá dál. A jistě nejenom v Plzni. . . Onen 'cizí státní příslušník' je totiž zřejmě z Turecka a plzeňští Romové (cikáni) se v první chvíli domnívali, že zabit byl jeden z nich. A rozhodli se, že si to s domělými pachateli, s punky a skinheady, vyřídí sami. Policie musela v sobotu večer reagovat - tak se to alespoň podle dostupných informací zatím jeví - přímo příkladně: vyvarovala se očividně všeho, co by mohlo přilít oleje do ohně, - a místo obušků použila hlavu: na pomoc byla povolána romská občanská iniciativa, jejímž představitelům poslanci ČNR Balogovi a členu romské komise při městské správě Dunovi se podařilo rozvášněný dav uklidnit. Na devadesát policistů mezitím intenzivně pátralo po domělých pachatelích, které se záhy podařilo skutečně zajistit: z jednadvaceti původně zadržených skinheadů a punků zůstali v pondělí ve vazbě tři důvodně podezřelí: jeden pochází ze Slovenska, druhý z Moravy, třetí ze západních Čech. . . Zda je tím nebezpečí dalších rasově zabarvených nepokojů v Plzni zažehnáno, je ovšem otázka. Napětí bylo - ještě po celé pondělí - ve městě přítomno přímo hmatatelně. Překvapovat by to nikoho nemělo: rasové předsudky, totalitou po desetiletí živené a zastírané pouze co do otevřených, masových projevů, vyvěřely po loňském listopadu způsobem obzvláště odporným. Terčem brutálních útoků ze strany samozvaných 'zastánců pořádku' se staly prakticky všechny 'viditelné', tedy na první pohled identifikovatelné menšiny, které dnes v Československu žijí. At' už se jedná o Romy, vietnamské nebo kubánské dělníky, či černošské studenty. Několikrát se už stalo, že se oběti skinhedských band stal i nic netušící zahraniční turista, pokud byl odstín jeho pleti poněkud tmavší, než fašistoidní pomatenci uznali za vhodné. Lze namítnout, že se odsouzeníhodné jevy tohoto druhu čas od času objeví v každé otevřené společnosti, vždycky jsou však alarmujícím znamením nejen policie, nýbrž celé společnosti - udržet je pod kontrolou. Nedovolit, aby se z izolovaných případů stalo cosi jako jeden z 'trendů vývoje'. Na československé situaci znepokojuje především sklon odsouvat celý problém stranou. Nepřipouštět si, že by naše národy mohly být nákazou rasizmu vůbec do hloubky zasazeny. To se raději pustíme, když už nás k tomu okolnosti přinutí, do hledání 'temných sil' a 'starých struktur' i za bandami 'skinheadů', které táhnou, ozbrojeni železnými tyčemi, beztretně po ulicích a řvou 'cikáni do plynu'. Není samozřejmě vyloučeno, že za tím vším, za bitkami skinheadů s Romy, kterým policie v nedávné minulosti často bránila víc než liknavě, nějaká ta stará struktura snad doopravdy vězí, jenže takhle se dá omlouvat všechno na světě. Začneme z jiného konce: Jaké povahy je ve skutečnosti ta 'temná síla', která promlouvá z tatíků u piva, ochotně hostících exotické punky a skinheady coby 'naše hochy', kteří to těm 'cikorkám' ukážou? Jaká 'stará struktura' to nutí dav, aby se ochotně rozestoupil a nezavolal ani policii, když pár skinheadů honí v metru černošského studenta a pak ho před očima všech do krve zbije? Kdo to diktuje našemu posluchači, podle všeho dokonce i vzdělanému a ozdobenému titulem, do pera úvahu o tom, jakou 'nepřípustnou zátěží' nám jsou cikáni na cestě do Evropy? Tohle všechno svědčí přece pouze o jedné věci: totiž o tom, že v minulosti selhaly mechanismy, o nichž jsme doufali, že garantují humanizmus ve společnosti navzdory totalitním manipulacím, v míře přímo alarmující. Hlavním garantem tohoto druhu bývají obvykle církve. Dnes, kdy se u nás už nemusejí obávat o holou existenci, mohly by právě ony vykonat v tomto směru hodně. Mohly by se stát iniciátorem vzájemného poznávání, jež je pro odbourávání předsudků, at' už rasových či národnostních, tím vůbec nejzákladnějším předpokladem. Mohly by poskytnout platformu pro dialog mezi jednotlivými skupinami obyvatelstva.

Je ovšem nejvyšší čas už konečně začít. Na náměstí v Plzni postávají

Pokračování zpráv

autority plánují kontrolu cen benzínu které stouply za posledních pár dnů. Ale vláda nemá síly, aby zabránila tomu co se děje, řečeno jasně, co zapříčinila.

NEW YORK, N. Y.

Americké obchodní společnosti reagovaly na krizi na Středním Východě zvýšením leteckých jízd, zvláštěními přídávky na dopravu nákladního zboží jak leteckou tak i silniční. Lze očekávat, že i plyn a elektrika budou dražší.

NEW YORK, N. Y.

Průmyslové Dow Jones při pondělní uzávěrce byly na 2716.34. Nedávno jsme zaznamenali jejich rekordní výši, kdy přestoupily čáru 3000.

Biblia do peruánských And

Štuttgardský dom Biblie, mezinárodní centrum na šíření Svatého písma má lexikálně i gramaticky zachytené takmer všetky z 2.790 jazykov, ktorými sa dnes hovorí vo svete.

Len v Indii je 600 samostatných jazykov - nerátajúc v to dialekty. Niekoľko sto roznych rečí existuje v Južnej Amerike. Rečou guarani hovorí napríklad 3 milióny Indios v Bolívii, Brazílii a Paraguaji.

Dom Biblie znamená aj jazyky ako je napríklad oromo, ktorým hovorí 6 a pól milióna Etiópanov a Pitjantjatjara, reč okolo 1.000 Austráľčanov.

Doteraz Bibliu preložili do 1.884 jazykov. Nedávno ju pripravili pre Indiánov v peruánskych Andách v jazyku Avacuch. Do reči Kečua preložili Bibliu pre obyvateľov juhovýchodných ostrovov. B. -rfe-m.

Romové s demonstrativně tasenými noži, po republice se houfují skinheadi s železnými tyčemi. V Tiraně doufá jednapadesát Albánců na československém vyslanectví v brzký odlet do naší země, kde hodlají požádat o azyl Vědí, do čeho jdou?

12 Denní Hlasatel

2. srpna 1990

Súd Miroslava Štěpána.

J. Šalgovič

Miroslav Štěpán stráví čtyři roky vo väzení. Mestský súd v Prahe ho uznal vinným zo zneužívania právomocí verejného činiteľa. Bývalý člen Politbyra a šéf Mestského výboru strany v Prahe vyzeral po prečítaní rozsudku prekvapený a neveriacky potriasol hlavou. Miroslav Štěpán patril medzi betónovú frakciu v najvyšších stranických orgánoch, s jeho menom sú spojené mnohé hrubé policajné zásahy voči nezávislé zmyslajúcim občanom, napríklad v októbri 1988 či v januári 1989, za čo bol aj odsúdený, ale hlavne a predovšetkým v novembri 1989. Miroslav Štěpán podal žiadosť prezidentovi Havlovi o milosť. Za svoje konanie cíti v úvodzovkách povedané 'len' politickú zodpovednosť. V záverečnej reči pred súdom dokonca prirovnal svoj proces k procesom v 50-tich rokoch. Pritom zabudol na niekoľko 'maličkosť': tentokrát sa súd konal v demokratických podmienkach, obžalovaný sa mohol pokojne obhajovať, vo väzení mu neprepierali mozog, ako Slánskemu či Loeblovi v oných temných časoch, o výške rozsudku sa nerozhodlo na zasadnutí Politbyra ÚV KSČ, ale vyniesla ho sudkyňa, neovplyvnená nijakými verejnými činiteľmi. Ten, kto prirovnáva dnešok s 50-timi rokmi, sa z ničoho nepoučil, alebo - nechce poučiť. Mimochodom, horná hranica trestu bola 10 rokov, v 50-tich rokoch sádzaná - ako sa vtedy vpravilo - 'za nič' a Štěpánov trest sa pohybuje v dolnej hranici, taktiež v 50-tich rokoch čosi nemysliteľné.

Navštívte svobodně

ČESKOSLOVENSKO 1990

Nyni bez víza a povinné výměny.

Každý měsíc máme 3 skupnové odlety do Prahy a Bratislavy za nejnižší ceny na rezervovaná data. Zavolejte o podrobnosti!

Levné ceny do dalších evropských měst.

FRANKFURT \$599.00 MNICHOV \$659.00
ŽENEVA \$629.00 PAŘÍŽ \$659.00

plus 25.00 dolarů daň

VIDEN speciál \$734.00 plus 216.00
VARŠAVA speciál \$699.00, děti do 17 let jen 499.00

Pronajmutí aut v Evropě za velmi výhodné ceny.
Návštěvy z Československa vyřizujeme rychle a spolehlivě na jakoukoliv dobu pobytu.

WEBER TRAVEL AGENCY

6805 W. Čermák Road, Berwyn, IL. 60402
TEL. (708) 749-1333

SINCE 1921... First National Bank of Cicero

Provádí bankovní služby
veřejnosti.

Základ spolehlivé společnosti

6000 West Cermak Road.

2500 South Cicero Ave.

Cicero Illinois 60650 Phone 780-5000 Member FDIC